

VAJAT ERP

DOK HOLIDEJ

u kandžama kuge

BROJ 131

CENA 2 DINARA

**SVAKOG DRUGOG
ČETVRTKA**

**NAJLEPŠE
LJUBAVNE PRIČE**

**SVETSKI HIT
SVETSKI HIT**

ZLATNI

KUPIDON

Vilijam Mark:

**U KANDŽAMA
KUGE**

Naslov originala:
William Mark:
PEST AUS EL PASO

Copyright 1971. by
Martin Kelter Verlag

U KANDŽAMA KUGE

Iznad tromede nebo je bilo tmurno, napušteno, olovno sive boje.

Bilo je kasno popodne kada ja haći zastadoše na najvišem vrhu planine Organ i baciše pogled ka jugu gde su se Nju Meksiko, Tek sas i Meksiko graničili na reci Rio Grande del Norte, pre onim gradom, koji je doživio više nesreća, nego bio koji grad u Americi.

El Paso! Grad smrti — tako se zvao još do pre pola veka, kada su Indijanci u jednoj strahovitoj borbi, naselje spalili do temelja — grad užasa, tako se zvao do pre dvadeset i pet godina, kada su ga beli banditi, pod vođstvom jednookog razbojnika Olivera Potomka, strahovito kaznili. Posle strašnog građanskog rata, koji je pet godina besneo u Sjedinjenim Državama, izgleda da su propali ljudi, koji su uspeli

da isplivaju iz velikog krvoprolića, odabrali ovaj grad za svoje mesto ponovnog sastanka. Otada je odjednom postao omiljeni grad kockara. Mračni tipovi, koji su ranije opelješili Santa Fe, osećali su se najednput kao kod svoje kuće, četiri stotine milja južnije u El Pasu na reci Rio Grande.

Dva čoveka, koja su zastala na vrhu, posmatrala su dole u turobno veće. Jedan od njih sedeo je na riđem konju visokih nogu, na sebi je imao crno odelo od čoje, crni šešir sa ravnim klobukom, sivu, pamučnu košulju i crnu kravatu. Lice na kojem je blistao par tamnosmeđih očiju ispod lepo ocrtanih obrva mu je od vetra i vremena jako preplanulo. Bilo je to izražajno, divno oblikovano muško lice, koje se ne zaboravlja, kada ga čovek jedanput

vidi. Bilo je to lice onog čoveka, čije je ime bilo poznato od Montane do Meksičkog zaliva, od Kalifornije do istočnih obala Sjedinjenih Država: lice maršala Vajata Erpa.

Čovek pored njega sedeo je na crnom konju. Bio je isto tako visokog rasta, kao i onaj drugi, samo nešto užih ramena od njega. Ali, zbog toga je u svakom slučaju bio elegantnije odeven. U stvari i suviše elegantno za ovu zemlju. Odelo mu je bilo od srebrnasto crnog štofa i skrojeno po najnovijoj modi iz Bostona. Imao je belu naboranu košulju i somotska mašna, boje crvene kao vino, u potpunosti je odgovarala tamnozelenom prsluku, koji je bio opšiven crnim vezom. Lice mu je bilo bledomrko, aristokratski ravnomerno oblikovano, i sa njega su prodorno posmatrale ledenoplave oči. Isto tako i to lice nije se lako zaboravljalo, kada ga je čovek jedanput video. Lice kockara Holideja. Nekadašnji doktor medicine, Džon Henri Holidej, jedva da je bio manje poznat u Sjedinjenim Državama i od samog Vajata Erpa.

Dva čoveka su čuteći uporno posmatrala sa uzvišenja suton koji se spuštao nad zemljom. Za sobom su prevalili dug put. Više od deset stotina milja prešli su od Puebla, sledeći trag čoveka, koji je već mesecima držao u šahu Arizonu, Nju Meksiko i Kolorado: trag velikog vođe bande „ljudi sa vešalima“!

Maršal je već više puta mislio da će ga sigurno uloviti, pa ipak mu je desperados u zadnjem trenutku uspevao da umakne. U Santa Feu naneo je maršal vođi maskiranih ljudi, odnosno „ljudima sa vešalima“ ili

„sivolikima“, kako se banda sve nazivala, težak poraz, kada je uništio kamp Ladore.

Mnogi članovi bande bili su tada pohapšeni.

Zločinčev put vodio je od Santa Fea direktno za Dodž Siti, a odatle preko, za Kolorado. Slediti razbojnikov put, bilo je vrlo teško, puno muka i uzaludnih lutanja.

Jedan takav čovek umeo je dobro da sakrije svoje tragove. Neko drugi, na primer, osim Vajata Erpa, zločinčev trag bi verovatno već odavno izgubio. To je bila banditova zla kob, da je baš imao ovog „vuka“ za svojim petama.

— On je u El Pasu — prekide maršal ćutanje.

Dok Holidej izvadi zlatnu tabakeru iz unutrašnjeg džepa svoje jakne, uze jednu dugu rusku cigaretu iz nje i pripali šibicu o jabuku na sedlu, te dok je držao plamen nad štapićem od duvana, reče:

— Tako izgleda.

Maršal ispusti vazduh kroz nos i okrete se u sedlu. Kraj, koji se nalazio za njim, bio je već u tami. Neravan, nepregledan kraj, iznad kojeg se u daljini pružao trag ljubičaste svetlosti iznad sivog neba.

Džordžijanac uputi zabrinut pogled u oštar maršalov profil, pitajući se zbog čega ne jaši dalje? Da nije možda i on imao neobičan osećaj u predelu stomaka, koji ga je već duže vremena mučio?

Čoveka iz Misurija odavno je to mučilo. Tačno je poznavao taj osećaj. Još od najranije mladosti taj osećaj ga je upozoravao sa pouzdanom sigurnošću blisku opasnost.

Maršalova potamnela desna ruka povuče dizgine.

— Jašimo dalje, Dok.

Nastavili su svoj put ka jugu.

Jahali su pravo paklu u susret!

Da su krenuli jednim od puteva, koji je sa zapadne strane vodio od Alamogorda, a sa istočne iz Las Krusesa, možda bi mogli da izbegnu svojoj sudbini. Međutim, kako su oni od San Antonia krenuli pravo prema jugu, izbegli su Overlandov put, koji je pravio mnoga skretanja i na taj način uputili se direktno na El Paso.

Bilo je već prošlo devet sati kada su prošli Mek Keligenov kanjon i dospeli na jedan uzan put, koji je posle više milja morao da izbiye na aveniju Alabama, koja je vodila ka gradu.

Neka mala kola dolazila su im u susret, krećući se lagano desnom ivicom puta pored njih. Napred na vozarevom mestu bio je samo jedan jedini čovek, utonuo u misli, ne okrećući uopšte glavu.

Malo kasnije naišla su još jedna kola sa ceradom, te maršal zaustavi svog konja i pogleda odostrag unutra ispod cerade.

Dok Holidej je stisnutim očima ukočeno gledao prema turobnom mestu odakle su dolazila vozila.

El Paso pružao je svoje senke.

Maršal oseti u grudima kao da ga nešto opominje, dok za potiljkom kao da ga je nešto, kao klješta, stezalo.

Ali, nijedan od njih ne reče ništa.

Produžili su da jašu dalje i stalno su im dolazila kola u susret, koja su nem vozači vozili prema severu.

Kada u daljini primetiše da se po-

javljaju svetlosti grada, maršal zaustavi svog konja.

— Mislim da bi bilo ispravno, Dok, kada bi jedan od nas dvojice ostao ovde.

Holidej klimnu glavom i skliznu iz sedla.

Vajat Erp baci još jedan kratak pogled na svog prijatelja, zatim podiže dizgine, obode svog ridana i u oštrom kasu odjaha.

Čovek iz Džordžije stojao je oslonjen leđima na svog konja, posmatrajući za svojim prijateljem. Kockara kao da je u grlu nešto gušilo. Uhvati se rukom oko grla i pogleda prema kolima.

— Đavo će ga znati — promrm-lja. — Ili nešto nije u redu sa mnom ili...

Uto se opet približiše jedna kola i prodoše lagano dalje.

Kockar iznenada uze svog konja za ular, odvede ga sa puta i krenu ka jednoj praznoj poljskoj kućici, koja je stajala možda sto jardi udaljena od puta. Tu sede na jednu trošnu klupu, koju je sopstvenik sigurno pre pedeset godina izneo ispred kućice.

Noć se lagano spuštala, navlačeći svoje tamne senke nad gradom.

U nejednakim razmacima kola su i dalje dolazila iz El Pasa i išla prema severu.

Odjednom jedna se kola zaustaviše, zatim skrenuše sa puta i ponovo stadoše ispred poljske kućice.

Kockar primeti kako dva čoveka izvlače nešto pozadi iz kola i pustiše da sa tupim šumom padne na zemlju.

Potom se začu poznati šum kako nešto kopaju u pesku.

Dva čoveka bila su toliko zadubljena u svoj posao, da nisu ni primetili senku, koja se odjednom pojavi iza njih.

Holidej je stajao na kraju rake, koju su dva čoveka iskopala i pogledao pored kola u jedno čebe u kojem je bilo uvijeno čovečje telo.

Odjednom jedan od dvojice prestade da kopa. Pri slaboj svetlosti meseca iznenada je primetio na ivici rake sjajne vrhove čizama nekog stranog čoveka.

— Šta hoćete? — promrmlja.

— Zbog čega sahranjujete ovde mrtvaca? — upita Holidej mirno.

— Šta vas se tiče gde ga sahranjujemo? To je naš otac.

— Zbog čega ga ne odnesete na groblje u El Pasu?

— To vas se ne tiče. Mi možemo, na kraju, da sahranimo svog oca gde hoćemo.

— Vašeg oca?

Leš, koji se nalazio uvijen u čebe, jedva da je bio veličine jednog četrnaestogodišnjeg deteta.

Holidej tada pogleda u mračna lica oba čoveka i zatim priđe mrtvacu. Kada se on beše sagnuo, obojica skočiše iz rake i htedoše da nasrnu na njega, ali zastadoše kao prikovani, kada su u strančevim rukama primetili da blistaju revolverse cevi.

Dok je čovek iz Džordžije desnom rukom držao revolver uperen u njih dvojicu, sa levim revolverom povuče čebe unazad, gurnu oružje u futrolu, izvadi jedno zрно šibice i htjede da ga zapali.

— Ne! — otrže se jednom od dvojice.

Međutim, već je zasvetlucala šibica.

Kockar se trže.

Pred njim, uvijeno u jedan stari beli čaršav, ležalo je dete, čije je lice bilo strašno unakaženo zaraznom bolešću, koja je nekadašnjem lekaru bila dobro poznata.

Kuga!

Drhtava svetlost šibice, koja se gasila, davala je avetinjski izgled nastaloj sceni.

Holidej se uspravi i pogleda u obe mračne prilike, koje su čuteći stajale pred njim.

I odjednom beše shvatio. Kao udarac maljem pogodilo ga je saznanje. U El Pasu je kuga!

— Od kada?

Dve mračne prilike su ćutale.

Kockar tada uzviknu:

— Pitao sam, od kada je kuga u gradu?

— To ne znamo tačno — odgovori drugi. — Odjednom je umrla berberinova žena, a potom njen brat. Zatim bio je to kovač, koga su dograbile crne tačkice kuge. Nekoliko sati kasnije čuli smo da su dole u Vodenoj ulici umrla četiri deteta. Zatim umrla je učiteljica i velečasni. I sve više ljudi i dalje umire.

— I sva ta kola, koja odlaze iz grada? Kuda voze oni?

— Groblje je puno, mister. Nema više ni pedlja mesta. Mrtvi su sahranjivani u zajedničke jame, ali su grobovi već došli skoro do kuća. Mrtvi su morali da budu sahranjivani van grada.

Kockar mehanički klimnu glavom, gurnu u futrolu i drugi revolver, okrete se i krenu ka svom konju.

— Vajat! — odjeknu odjednom u njegovom mozgu. Za ime božje!

Pope se u sedlo, obode svog konja mamuzama i pojuri, duboko sagnut, u punom galopu ka El Pasu u noći.

*
* *

Kada je čovek iz Misurija stigao do avenije Alabama, skrenu svog riđana u jednu sporednu ulicu, koja je delo vodila pored potoka a zatim izlazila na široki Montana put.

Vajat Erp je poznavao El Paso. Znao je da se centar grada nalazi daleko, dole na reci, naime tamo, gde se put Montane ulivao u aveniju Mesa. Tamo u blizini bio je takođe i bulevar Mirtleij, a odatle je išla i Stantonova ulica, gore preko mosta, u Sjudad Huarez, koji je tada još pripadao gradu. Maršal se brzo približavao kroz mnogobrojne ulice putu Montane, kada odjednom zastade.

Nemir u njegovim grudima nije prestao, naprotiv: postao je još jači. Vajat Erp je zlokobno osećao da će ga on ponovo dovesti do sukoba sa maskiranim ljudima, kao što je to i dosada u posledjim mesecima bio slučaj. To je, činilo da, i inače njegova tako budna pažnja, utiče i na njegovu okolinu. Sada mu iznenada i pade u oči užurbanost na ulicama. Svuda pred kućama stajala su kola i kočije, a ljudi su trčali u neobičnoj tišini tamo-amo.

Na ulazu u jednu veliku trgovinu priborom stajao je neki stariji čovek sa bakljom u ruci, čija je svetlost

padala na jednu grupu ljudi, te kada ih primeti, čovek iz Misurija se odluči da sjaši. Više ljudi i žena vukli su uvijena tela u pokrivače prema ulazu, gde su stajala spremna kola.

Vajat Erp priđe grupi i u trenutku kada je svetlost baklje pala na njega i trećući prešla preko njegove visoke prilike, odjeknu metak preko ulice, okrznu ga po desnom obrazu i obori ga prema stubu od kapije, gde se ošamućeno uhvati za drvenu ogradu.

Zatim odjeknu još jedan metak. Zrno se zabi neposrdno iznad njegove leve nadlaktice u drvo.

Čovek iz Misurija reagovao je kao mačka.

Primetio je sevanje ovoga metka i munjevito ispali tri metka iz svog teškog bantlajn specijala preko ulice.

Preko se rasprсну staklo. A zatim, sa tupim zvukom, negde se sruši neki predmet na zemlju.

Grupa na ulazu stajala je kao oduzeta.

Stari čovek sa bakljom pogleda oko sebe i kada primeti okrvavljeno strančevo lice, zavrte glavom.

— Smrt, smrt kruži kroz El Paso — prostenja. — A sada još i pucaju.

Vajat Erp — koji je stavio svoju maramicu na ranu na licu, koja ga je pekla — u dva skoka nađe se pored kola, koja su skoro stajala na sredini ulice i pogleda preko leđa konja prema kući odakle su dolazili meci.

Dva ili tri koraka bila bi mu dovoljna da stigne do druge strane ulice.

Kada bi to rizikovao, izložio bi se opasnosti da naleti na neki metak.

Skide šešir sa glave i stavi ga na cev svog bantlajn specijala. Lagano podiže oružje uvis.

Šešir se nije tako reći ni pomolio iznad konjskih leđa, kada iz kuće prekoputa odjeknu jedna nova salva.

Vajat se munjevito saže i polete napred.

Metak, koji mu je nevidljivi protivnik namenio, okrznu mu desnu potpeticu.

Teško dišući, čovek iz Misurija zastade na drugoj strani ulice u udubljenju jednih kućnih vrata.

Tada primeti kako njegov riđan kaska prema njemu.

Levo su se nalazila jedna ulazna vrata u dvorište.

Vajat lagano udari životinju po sapima i na taj način otera je u dvorište.

On sam opipa iza sebe i ustanovi da su vrata iza njega bila otvorena.

Odmah se nađe u hodniku i pažljivo oslušnu po kući. Bilo je sve mirno.

Međutim, tada začu iz jedne sobe neki zov, koji je bio sličan pozivu u pomoć.

On brzo pođe napred i začu iza jednih vrata glas neke stare žene koja je kukala.

Da nije to klopka?

Metak je došao iz kuće, koja se nalazila pored ove.

Nema sumnje, bili su to „ljudi sa vešalima“, koji su ga otkrili pri svetlosti baklje! A, ako su bili u kući pored ove, mogli su isto tako da budu i u ovoj kući. Oni su si-

gurno primetili da je pretrčao preko ulice.

Opet je čuo glas žene koja je jecala.

Vajat podiže tada desnu nogu i otvori vrata sa njom.

Pri svetlosti koja se u noći odbijala i prodirala kroz jedan mali prozor, primeti jednu ženu kako leži na krevetu.

— U pomoć, u pomoć — stenjala je. — Žoze, on je već mrtav... Žoze...

Tek sada, kada je izgledalo da je prva opasnost prošla, maršal oseti odvratani smrad, koji ga zapahnu iz sobe.

— Šta je?

— On je mrtav... mrtav... mrtav. — Žoze i ja...

— Šta je bilo sa Žozeom? — upita i pažljivo se uspravi pored vrata.

— Odnosite i mene takođe...

Šum u dvorište natera maršala da se vrati.

Odmah se nađe u hodniku, došunja se do vrata i pogleda kroz mali prozor, koji je bio pokriven malom zavesom, u dvorište.

Pri slaboj svetlosti jedva je nazirao usko dvorište, koje je bilo zakrčeno raznim starudijama. A tada primeti priliku nekog čoveka, koji se taman beše podigao iza gomile sanduka i zatim nestao iza jednih kola. Tek kada je bio iza kola — i mogao da pogleda preko zida u susedno dvorište — morao je da otkrije riđeg konja.

Vajat odluči da prihvati borbu sa čovekom koji se nalazio napolju. Otvorio naglo vrata i viknu odsečnim glasom:

— Hej

Čovek iza kola naglo se trže i okrete i odmah otvori vatru.

Metak napravi rupu veliku kao palac u okviru od vrata.

Vajat u jednom velikom skoku izlete u dvorište iza jednih kola i ispali brzo jedan za drugim dva metka u pravcu gde se nepoznati sklonio.

Preko je mogao da se čuje šum. Odmah zatim sruši se jedno prazno bure na zemlju, a potom polete telo čoveka ka ogradi i u okretu otvori vatru.

Vajat skoči u stranu, kako bi se sklonio i metak koga sada uputi, pogodi čoveka, baš kada je pokušao da u skoku dostigne ogradu. On uz tupi tresak pade u dvorište.

Maršal se pažljivo pokrenu kroz starudiju, koja je svuda okolo ležala i približi se sa leve strane čoveku koga je pogodio.

Sa najvećom oprežnošću priđe čoveku, držeći spreman revolver u desnoj ruci.

Pre nego što je napustio poslednji zaklon, napuni ponovo revolver, kako bi bio za svaki slučaj spreman.

Zatim dođe do čoveka. Primeti ga da leži na zemlji raširenih ruku i okrenutog lica zemlji.

Čovek je bio mrtav.

Vajat ga dohvati za rukav i okrete na leđa. Zatim upali šibicu.

Svetlost prelete preko lica njemu potpuno nepoznatog čoveka.

Samo siva marama odala je neprijatelja. „Čovek sa vešalima”!

Međutim, to nije bio veliki vođa. Bio je to jedan mnogo manji čovek, zdepaste, nezgrapne građe.

Čovek, zbog koga je čovek iz

Misurija i dojahao u ovaj grad, bio je visok kao i on sam, širokih ramena i uskih bedara.

Vajat je osećao da mu krv i dalje toplo teče iz njegove rane na licu, te on pritište maramicu na nju. Zatim se okrete, kako bi se vratio nazad u kuću.

Baš u trenutku kada je dospeo do rude jednih kola sa ceradom pojavio se gore na kućnim vratima blede plava svetlost revolvera i snažan pucaj odjeknu prema njemu.

Vajat je munjevito poleteo unazad, tako da je glavom udario o držač bureta na kolima sa ceradom.

Ošamućen pođe iza kola i pokuša da savlada nesvesticu. Podvuče se ispod kola i pokuša da pogleda ka vratima.

Čovek koji je pucao na njega nije mogao da se primeti.

Vajat se povuče unazad ka ogradi, gde je ležao ubijeni, razmišljajući da li da pokuša da skoči preko zida u susedno dvorište, gde mu se nalazio konj.

Možda će moći da se zakloni iza kola sa ceradom, od pogleda sa vrata.

Kada je došao do ograde i hteo da se uspravi, primetio je gornju ivicu dvorišnih vrata.

Čovek, koji je odande pucao na njega, morao bi sigurno da ga vidi, ukoliko bi hteo da skoči preko zida. Ali ispod ograde nije mogao da pokuša da prođe, pošto je zid bio obezbeđen gredama koje su popreko stajale. A, ako bi još i dalje čekao, verovatno da bi stavio svog konja na kocku.

On tada uze zalet i baci se munjevito preko zida.

Dva metka odjeknuše jedan za drugim za njim i jedan ga metak okrznu, oprlivši mu desnu podlakticu. Rukav od jakne bio mu je poderan, međutim, rana je bila vrlo mala. Konj je stajao odmah iza ograde.

Maršal se baci u sedlo i polete iz dvorišta u ulicu.

U tom trenutku sa leve strane kretala su se jedna kola sa ceradom, iza kojih su išla dvojica sa bakljom. Jaka svetlost obasja jahača. I već odjeknu iz tame u ulici metak, čije se zrno sa treskom odbi o kameni stub na kapiji.

Vajat okrete konja naglo nazad i skoči u dvorište iz sedla. Tada potrča nazad i zalupi desno krilo od kapije.

Kako bi došao do levog krila kapije, morao je da se povuče još dublje u dvorište, jer bi inače bio izložen opasnosti da bude pogođen.

Ljudi sa bakljama od straha behu zastali, tako da je treperava žuto crvena svetlost dopirala u dvorište.

Vajat potrča unazad do najdaljeg ugla u dvorištu, požuri zatim do ograde, preko koje je maločas preskočio, brzo prolete duž nje, dok nije dospeo do drugog krila od kapije i baci se na njega tačno u momentu u kojem je sa ulice jedan čovek pokušao, zaštićen vatrom jednog drugog čoveka, da prodre u dvorište.

Teško krilo od kapije tresnu u čoveka i odbaci ga na ulicu.

Vajat dohvati rezu i zatvori ih sa dve gvozdene šipke.

Za trenutak bio je u neku ruku zaštićen od napada sa ulice, među-

tim, kada je dobro razmislio, video je da je sam sebe zatvorio.

Dvorište iza njega izgleda da nije imalo nijedan izlaz.

Vajat dohvati dizgine svog riđeg konja i odvede životinju u pozadinu dvorišta, koje je bilo sa te strane zatvoreno jednom dugom, ravnom štalom.

Prvo skloni životinju. Bilo je, kao što je i pretpostavio: štala pozadi nije imala nijedan prozor.

Pošto on sada nije mogao niti napred kroz vrata, niti desno preko ograde, to mu je ostala još samo jedna jedina mogućnost: kuća, koja je svojom celom dužinom obuhvatala levu stranu dvorišta.

Kada je maršal ponovo otvorio vrata od štale, sa ograde odjeknu opet jedan metak u njegovom pravcu.

Metak tresnu o jednu gvozdenu kuku i odjeknu odletevši popreko odatle.

Maršal je munjevito reagovao, zalupivši vrata od štale.

Čovek iz susednog dvorišta morao je da se nalazi gore na ogradi. Bilo je to tačno ono, što maršalu nije odgovaralo, jer sa tog mesta bandit je mogao da ima pregled čitavog dvorišta i da svojim revolverom drži prostor pred sobom pod vatrom.

Vajat se skloni sa vrata i priđe jednom od prozora, koji su gledali u dvorište. Prozor je bio vrlo prljav, ali ipak je mogao da primeti desno na ogradi jasno njene konture.

Nije mogao da primeti nikoga.

Znači li to da je čovek još uvek stajao preko kod kapije i preko ograde pucao?

Sa revolverom bilo je to isključeno — a, to nije bio metak iz puške, koji je maločas odjeknuo o gvozdenom kuku.

Prema tome, čovek je morao da se krije negde iza ograde.

Maršal je netremice posmatrao u oštre konture drvenog zida.

Nije moglo ništa da se vidi.

Čovek iz Misurija je maločas zakao nogom o jedne vile i sada je pipao po zemlji, tražeći ih. Kada ih je pronašao, gurnu pažljivo sa vilama vrata od štale, tako da se ona malo odškrinuše. Pri tom je stajao kraj prozora i gledao preko prema ogradi.

U trenutku kada su vrata bila malo otvorena, na ogradi se pojavi glava jednog čoveka i već zablista revolverska cev.

Vajat sačeka, zatim gurnu vrata od štale i kada preko na ogradi primeti glavu i ramena čoveka da se opet pojavljuje, maršal gurnu svoj bantlajn kroz prozorsko okno i ispali metak preko ka ogradi.

Prodoran krik odjeknu u noći i strelac iz zasede tresnu, teško pogođen u levo rame, sa ograde i ostade da leži u dvorištu.

Ukoliko je čovek iz Misurija sada verovao da će moći da izađe iz štale, onda se u tome prevario, jer u trenutku, kada je hteo opet da otvori vrata od štale, odjeknu preko sa kapije jedan metak. Zrno se zabi u debelu dasku štalskih vrata.

Srećom čovek iz Misurija, sledeći neko nadahnuće, i ovoga puta je koristio vile, kako bi otvorio vrata i na taj način bio izvan opasnosti.

Znači tamo je stajao još jedan is-

pred vrata i otvarao vatru, verovatno kroz rupu na dasci. Kroz jedan tako mali otvor, čovek je bio u mogućnosti da drži pod vatrom čitavu dužinu dvorišta.

Čoveku iz Misurija je bilo sasvim jasno da se nalazio u klopci!

Šta sada? Da li da, uprkos svemu, pokuša da izleti? Da u trku dođe do kuće?

To je u svakom slučaju bilo vrlo rizično, jer iako je mogao brzo da trči, čovek koji se nalazio pred vratima i držao dvorište pod vatrom mogao je sa malo truda da ga dostigne svojim revolverom na daljini od petnaest jardi — tolika je bila udaljenost od štale do kućnih vrata.

Dakle, on se nalazio u klopki. Uklješten od više bandita, koji su držali pod vatrom dvorište. I bili čvrsto odlučni u tome da svoju šansu iskoriste.

Rana na obrazu još uvek je gorela kao vatra, a i na ručnom zglobu osećao je vlažno mesto i kada je pri slaboj svetlosti malog prozora od štale prineo ruku, primetio je na njoj tamnu tačku.

Prema tome, rana na ruci mora da je ipak bila veća, nego što je on smatrao. Zavrnu rukav, izvadi maramicu i priveza je oko rane.

Na sreću rana na obrazu je prestala da krvari, iako je još uvek osećao jake bolove.

Ni u kom slučaju nije smeo da ostane i dalje ovako zarobljen. Kada su ga po prvi put tu uklještili, onda će oni naći puta i načina da jurišaju, pa makar morali da ga i pomoću dima nateraju da izađe!

Ljudi sa kojima ovde imao posla, bili su sposobni na sve.

Vajat brzo ustanovi da osim njegovog riđana, u štali ovde nije bilo drugog konja. Pipajući celom dužinom štale, dopre do jednih vrata. Bila su to vrata prostorije za smeštaj hrane.

On pokuša da ih otkači. Ali, izgleda da je to bilo nemoguće, pošto su ona dopirala neposredno do tavanice. Đavo će ga znati, kako su baglame bile okačene.

Vajat uđe u prostoriju za smeštaj hrane i ustanovi da se i u njoj nalazi samo jedan jedini prozor, koji je gledao u dvorište. Nije imao drugog izbora: morao je da skine vrata sa šarki. Otvori ih ponovo, pođe nekoliko koraka unazad i metkom odvali jednu baglamu.

Druga nije htela uopšte da popusti. Međutim, pošto je već sa donje strane bila olabavljena, dohvati vrata i povuče ih u jednom snažnom trzaju u hodnik od štale.

Hteo je da iskoristi vrata kao štit, dok bi trčao kroz dvorište ka kući. To mu ni u kom slučaju nije obezbeđivalo stoprocentnu zaštitu od metaka razbojnika, ali ako baš nije imao lošu sreću, moralo bi mu da pođe za rukom, da nepovređen dođe do rančerove kuće.

Na mogućnost da se banditi takođe nalaze u kući, nije smeo uopšte ni da misli. Pored toga njegova deviza je bila da dejstvuje što je moguće brže. Ukoliko bi banditima dao vremena, oni bi sigurno došli na pomisao da posednu takođe i kuću.

Vajat gurnu sa vilama vrata od štale i u istom trenutku spolja dođe odgovor: dva metka odjeknuše. Čo-

vek, koji je stajao kod vrata, imao je pušku!

To je bilo pakleno opasno, jer, ukoliko je to bio neki dobar strelac, onda je mogao da pogodi odatle sa vrata maršala u noge, ukoliko on pokuša da izleti napolje.

Vrata od štale bila su širom otvorena.

Maršal lagano privuče otkačena vrata ka izlazu, držeći ih obema rukama ispred sebe i to tako nisko do zemlje, da je i noge mogao sa njima da pokrije.

Napolju je vladala tišina. On krenu dva koraka napred, a, tada, mu iskliznuše vrata iz leve ruke. On ih ponovo dograbi i u tom momentu odjeknu prva salva, za kojom odmah doleteše i ostali meci.

Na njegov užas morao je da ustanovi da je takođe i sa desne strane sa ograde opet neko otvarao vatru.

Da li je momak, koga je maločas pogodio, u međuvremenu došao k sebi? To nije bilo isključeno. Najverovatnije čovek je stajao negde kraj jednih kola, odakle je mogao da gleda u dvorište i nije bio više toliko glup da se penje direktno na ogradu.

Maršal krenu brzo napred koliko je mogao. Dva, tri, četiri, pet metaka zariše se u teške debele daske vrata sobe za hranu.

Jedan od metaka odvali komad drveta debeo kao prst odmah iznad desne ruke čoveka iz Misurija.

Čovek iz Misurija imao je još samo nekoliko koraka pred sobom kako bi stigao do stepenica.

Međutim, nije smeo da se usudi da pusti težak štit, jer bi u tom slu-

čaju postao lak plen nekog metka.

Jedva da je bilo tri koraka udaljen od stepeništa sa pet stepenika, kada sasvim slučajno levim krajičkom oka primeti da se neko pokreće na uzanoj verandi.

U tom trenutku tamo se naglo podiže neko čovečije telo i prava kiša od metaka polete u njegovom pravcu.

Munjevitom brzinom čovek iz Misurija baci se napred prema verandi. Vrata su, na njegovu sreću, tako pala iznad njega da su napravila mali kosi krov od verande do zemlje.

Vajat je ležao na zemlji ispod debelih dasaka od verande, te odmah otpuza pored stepenica. Međutim nije smeo da se usudi da isuviše pođe napred, jer bi ga u tom slučaju primetio čovek koji se nalazio preko iza ograde.

Ostade da leži i napregnuto pažljivo oslušnu gore ka letvama od verande, između kojih su zjapile široke naprsline.

Gore se nije ništa čulo. Zatim začu škripu nećijih teških koraka.

Čovek se nalazio sada direktno iznad njega.

Vajat se pribi sasvim uz zid kuće ispod dasaka, izvadi oba revolvera i sačeka.

Sada! Škripanje je moglo jasno da se čuje.

Vajat podiže oba revolvera i otvori vatru.

Snažan, prodoran prasak metka ispuni dvorište.

Kao džak peska sruši se jedno čovečije telo sa verande pored njega u dvorište i ostade da leži na dohvat njegove ruke.

Međutim, čovek izgleda da je bio samo ranjen, jer otpoče odmah da se pomiče.

Vajat dopuza do njega, dograbi ga za ramena i povuče ispod verande, steže mu ruke na leđa, skide mu maramu sa lica i zaveza ga.

Njegov zarobljenik bio je jedan mali, suvonjavi čovek, koga je metak samo okrznuo po čelu i ošamutio ga. Kao što je rečeno, patuljasti čovek čupave brade i nabornog lica — nečovek koga je maršal tražio, zbog kojeg je i došao u ovaj grad.

Čovek iz Misurija još nije znao da je došao u pakao. U pakao El Pasa. Još nije znao da je u ovom gradu već danima besnela crna smrt.

To mu sigurno ne bi tako dugo ostalo nepoznato da „ljudi sa vešalima” nisu okupirali svu njegovu pažnju..

Sada se brzo pomeri dalje ispod verande, opet prema vratima, dohvati ih, pouče ka stepeništu — i akada je dospeo gore, lupi o ulaz u kuću.

Bilo je zaključano!

Vajat podiže desnu nogu i raspali snažno po bravi na vratima.

Uzalud, vrata nisu popuštala.

Sa desne strane od kapije prasnu jedan metak iz puške.

Zrno razbi prozor pored čoveka iz Misurija.

Vajat odmah iskoristi stvorenu šansu, dovuče svoj štit do prozora i razbi sa drškom od revolvera ostatke stakla, izbi drveni rad i sačeka jedan trenutak pognut ispod prozorskog simsa.

Međutim, ništa se ne pomeri.

Pa ipak, bilo je više nego rizično sada ovde da uskoči u kuću. Jer, odakle je maločas došao patuljasti momak, ako ne iz kuće?

Ko je mogao da zna da i u kući ne vrvi od bandita?

Samo, nije imao drugog izbora.

Naslani vrata na prozor, uze revolvere u ruke i skoči preko prozorskog simsa u mračnu prostoriju. Tu odmah leže na pod, otpuza malo dalje i pribi se tik do zida.

Ležao je pažljivo osluškujući.

Levo iza njega nalazio se razlupani prozor, a desno jedan drugi. Svetlost koja se rasipala slabo po prostoriji omogućavala mu je ipak da raspozna neke predmete. Jedan orman, sto, više stolica i jednu komodu. Nigde nije bilo nikoga.

Sa leve strane nalazila su se vrata od hodnika.

Vajat se brzo uspravi i približi vratima. Kada je hteo da ih otvori, njegovo oštro uvo začu škripanje jedne daske.

Ako je štala bila potpuno prazna, to ne znači da je njen sopstvenik napustio i kuću. Pa, ipak ne mora da je čovek, koji se sada micao takođe bandit.

Nalazio se u „Kedrovom brežuljku“, starom delu grada El Pasa, u kome se nije retko događalo, da kuća bude napuštena i godinama zvrji prazna, dok ne nađe novog vlasnika ili dok ne bude poharana. Činjenica, da su se u dvorištu nalazili u neredu samo sanduci od kola bez točkova i da je štala bila potpuno prazna, navela je čoveka iz Misurija na pomisao, da je i sama kuća za stanovanje prazna.

Bilo kako bilo — tek ovde u sobi nije mogao da ostane. Sledeći dosledno svoje načelo, da se u nuždi može postići uspeh samo munjevitim delovanjem — on naglo otvori vrata i baci jednu stolicu u hodnik.

Stolica se razlupa o zid, koji se nalazio preko u hodniku.

U nastalom tresku odjeknuše dva revolverška pucnja. Dolazili su sa leve strane od kućnih vrata.

Vajat, koji je čučao nisko na podu, primeti pri sevanju metaka, kako tamo stoje dva čoveka.

— Ruke uvis! — viknu.

Opet jedan od dvojice ispali metak.

Maršal tada otvori vatru.

Pogođeni u noge, sjuriše se banditi jaučući nazad prema vratima, otvoriše rezu i posrćući i glasno se derući, ćopajući izadoše na verandu.

Da li je to bila posada u kući? Ili je imao da računa i sa drugim protivnicima?

Duboko pognut nad zemljom, išunja se iz sobe napolje u hodnik, pođe lagano napred i nalete odjednom na jednu pušku, vinčesterku, koja je bila prislonjena uza zid.

Iz predostrožnosti uze oružje k sebi, jer u ovoj situaciji nije mogao da zna hoće li mu biti potrebno.

Kada je došao do kraja hodnika, na svoje zaprepašćenje je ustanovio da nije bilo ni jednih vrata, niti prozora.

U svakom slučaju ne ovde dole. A, ovde dole moralo je biti još dosta prostorija, koje su se pružale duž cele kuće.

Tada otkri na levoj strani neke kamene stepenice.

Prema tome, mogao je da rizikuje da se popne gore.

Gore u hodniku su, naravno, bile daske na podu, koje su bile prilično muzikalne. Škripalo je i cijukalo svuda uokolo, tako da je bio prinuđen da posle svakog koraka stane i pažljivo osluškuje.

Pipajući išao je napred, dodirnu dvoja vrata i tada kada je otvorio treća vrata, ugleda ono što je tražio: prozor koji je gledao u dvorište kuće.

Kada se beše uverio da se u prostoriji ne nalazi niko, stavi rezu na vrata i priđe prozoru. Još pre nego što ga je dostigao, zastade kao ukočen i pogleda kroz prljavo prozorsko staklo dole u susedno dvorište.

Oblaci se malo razmakoše i slaba mlečna mesečeva svetlost obasja grad. Osvetlila je ovde u uskom dvorištu, u centru dela grada „Kedrov brežuljak“, jednu zaista sablasnu scenu.

U polukrugu stajalo je možda tucе ljudi, koji su nosili kapuljače na glavi, oko jednog čoveka, koji je očigledno nešto sa njima govorio.

Sva strahovanja, koja su maršala obuzimala u poslednjih četvrt sata, ovim su bila potvrđena, pa čak i prevaziđena!

Ukoliko je do sada smatrao da je ovde dospeo u jedan kraj El Pasa u kojem se nalazio samo mali broj „ljudi sa vešalima“, sada je morao da se uveri da je naišao na samo stršljenovo gnezdo bandita.

Pošto je odavde mogao vrlo slabo da čuje vođin glas, odlučio da malo otvori prozor. Saže se duboko, do poda, priđe prozoru i podiže ga, lagano i sa najvećom obazrivošću, sasvim malo.

— Nema nikakve sumnje! To je Vajat Erp! Ja lično sam ga prepoznao pri svetlosti baklje preko na ulazu u dvorište. I ko još uvek u to ne veruje, može da pređe u dvorište odmah do ovoga, gde leže naša dva čoveka. Pored toga, još nisam video nijednog čoveka koji tako brzo i munjevito reaguje. On ne sme da pobegne. On je ovde u susednom dvorištu. Upao je vođi u klopku. Ukoliko mu pođe za rukom da pobegne odatle, onda je to vaša krivica. Prema tome, da znate!

Vajat nije poznavao glas čoveka koji je govorio.

Veliki vođa u svakom slučaju nije bio, to je bilo sigurno.

Čuteći stajali su „ljudi sa vešalima“ oko pomoćnika vođe, koji je napravio malu pauzu, kako bi video dejstvo svojih reči, izgovorenih na malo teatralan način.

Ko je bio ovaj čovek?

Maršal nije mogao da se seti da je ikada čuo njegov glas.

Nosio je istu kapuljaču sa vrhom kao i ostali.

Maršalu je bilo najteže što je morao da ustanovi da je sivoliki vođa uspeo opet da okupi društvo oko sebe. Bilo je sigurno da ovih jedanaest ljudi, koji su tu dole stajali, nisu bili sami u El Pasu. Još uvek ih je bilo u oba susedna dvorišta, tako da je mogao da računa sa još četiri ili čak i pet ljudi.

Dok je on još uvek grozničavo razmišljao šta bi bilo najbolje da učini, čovek je dole produžio da govori. Govorio je neobičnim mekanim engleskim jezikom, kao što je govorio i Kapučino. Da, istim, tačno takvim naglaskom. Čovek je bio Italijan!

Vajat Erp nije u tom trenutku znao još da je ovde, pored Kapučina i samog vođe, imao posla sa najopasnijim članom bande, naime, sa napolitanskim drumskim razbojnikom Čezare „Džim” Valetom!

Razbojnik tada reče nešto, a u maršalovom mozgu odmah bljesnu jedna misao.

— Tačno znate šta ima da radite — čuo je maršal. — Ne moram da vam ponavljam. Vođa je lično u gradu. Može da bude svuda. Pored svakog od vas...

Čovek iz Misurija je opet delovao munjevit.

Gurnu ruku u džep, izvadi masku sa vrhom, koju je svojevremeno u borbi sa svojim protivnikom uspeo da oduzme i stavi je preko glave. Bila je to maska sa crnim vrhom. Ista maska kakvu je nosio veliki vođa.

Vajat je snažno povuče dole, izvadi svoj bantlajn iz futrole i gurnu ga za opasač, kako ga on ne bi odao. Zatim podiže prozor uvis i skoči napolje.

Sa prvog sprata dole u dvorište.

Usred grupe „ljudi sa vešalima”!

Oni su stajali kao oduzeti i ukočeno posmatrali kroz svoje crne rupice na maski u čoveka, koji je kao neki duh izgleda pao sa neba.

Valeta je prvi došao k sebi. On istupi jedan korak i upita promuklim, prigušenim glasom:

— Vođa?

Vajat naglo okrete glavu.

Valeta kao da je primetio da ispod tamnih rupica za oči na maski nešto sevnu. Istim šištavim glasom, koga su on i njegovi ljudi mislili da dobro poznaju, naglo odbrusi:

— Šta ti pada na pamet, kako to razgovaraš sa mnom!?

Valeta se trže.

— Pardon! — otrže mu se, pomičući se zastrašen sve dalje od maršala, koga je smatrao vođom.

Vajat stade visoko uspravljen ispred njega i jednim pokretom ruke posla ga ka ostalima. Mada mu je maločas gore na prozoru htelo srce da iskoči iz grudi, odjednom je sada bio potpuno miran. Ledena hladno-krvnost ga je obuzela, kao i uvek u trenucima najveće opasnosti.

Podboči se levom rukom, isto onako kako je svojevremeno video da radi veliki vođa na Crvenom jezeru i odjednom podiže desnu ruku u visinu ramena.

Valeta, kojem su ovi pokreti očigledno bili dobro poznati, upita:

— Da li je nešto izmenjeno, vođo?

— Da, čitav plan. Mi smo izdani!

— Izdani? — povika nekoliko maskiranih ljudi skoro u istom trenutku.

— Da.

Vajat je znao da isto tako ne sme da izgubi ni jednu jedinu sekundu.

Svakoga trenutka mogla su napred da se otvore vrata ili kapija i da se zaista pojavi čovek za koga se on izdavao.

U tom slučaju bio bi izgubljen.

— Brzo, izgubite se tamo pozadi u štali, brzo, svi!

Ljudi se okretoše odmah i otrčaše prema štali. Valeta je još stajao.

— Ti takođe, ti si mi odgovoran. Ostaćete jedan sat tamo unutra.

— Ol rajt, vođo.

Italoamerikanac okrete se i pođe za ostalima.

Ali, tek što su prvi dospeli do

vrata od štale, kada se napred otvori naglo velika kapija.

Mesec, koji je minutima bio zaklonjen oblacima, odjednom se pojavi iza jednog oblaka i baci svoju sablasnu svetlost na čoveka, koji je stajao napred na ulazu.

Bio je visok, možda kao i maršal, širokih ramena i stajao je tu raširenih nogu. Na glavi je nosio sivu masku sa vrhom, čije vrh bio u crno obojen.

Vođa!

Big bos "ljudi sa vešalima"!

Čovek iz Misurija stajao je kao skamenjen i gledao u njega.

Protekla je samo jedna jedina sekunda.

A tada odjeknu jedan prodoran zvižduk vođe bande preko dvorišta.

Banditi zastadoše i okretoše se.

Odjeknu i drugi zvižduk.

Bio je opet to Valeta, koji je prvi shvatio situaciju. Pogleda čoveka, koga je smatrao velikim vođom i koji je do maločas još sa njim razgovarao — a preko na vratima drugog!

On, bandit oštrog oka, umeo je odmah da razlikuje pravog od lažnog.

— Izdaja! — odjeknu sa njegovih usana preko dvorišta.

Vajat Erp u velikim skokovima polete napred u susret vođi bande.

Ovaj skoči u stranu, istrže oružje i metak odjeknu u pravcu čoveka iz Misurija.

Međutim, Vajat se beše tako nisko sagnuo, da su oba metka prozujala iznad njega.

U cik-cak skokovima polete le-

vo, zatim desno i snažno se sudari sa banditom.

Veliki vođa bio je pogođen teško glavom u bradu i oteturao se nazad na ulicu.

Vajat primeti da je pao, naglo se okrete, dograbi levo krilo od kapije, desno gurnu nogom i iskoči preko poprečne grede napolje.

U tom trenutku pritrča Valeta, koji je sa ostalima bio prilično daleko, do vrata i procedi jednu psovku kroz zube na svom maternjem jeziku.

Kada se Vajat okrete nazad, primeti da je vođa bande ustao na noge i izvukao nož.

Čovek iz Misurija mu ponovo polete u susret, istrže svoj bantlajn specijal ispod opasača — ali, u munjevitom padu baci se bandit udesno, tako da ga maršal promaši.

Još u skoku, pre nego što je doirnuo zemlju, Vajat se okrete tako da se dočeka desnom rukom na zemlju, prebacivši revolver u levu ruku.

Nož, koji je razbojnik bacio prema njemu, promaši njegove grudi samo za dlaku.

Vajat se brzo podiže, sudari sa velikom vođom i odgurnu ga nazad desnom rukom.

Ovaj ga tada snažno zamahnuvši desnom rukom udari po glavi, ali maršal na sreću, brzim trzajem glave ublaži udarac, da bi bandita u istom trenutku strahovito raspalio desnom rukom posred grudi u predelu srca.

Bilo je neshvatljivo, ali, vođa bande izdrža strahoviti udarac, odskoči u stranu i zadade udarac levom rukom, koga maršal uspe da visoko po-

dignutim rukama odbije, tako da ga je udarac zahvatio samo po ramenu i nije mu ništa učinio.

Vajat je odmah osetio. Ovde je stajao ispred jednog snažnog protivnika, jednog borca, koga do sada nije nikada sreo!

A behu protekle samo tri sekunde.

Još tri sekunde i ulica će biti puna bandita!

Čovek iz Misurija munjevitim udarcem čak iz pete tako raspali bandita, da ga kroz masku pogodi tačno u vrh brade i ovaj odlete nazad i tresnu na zemlju i ostade na njoj da leži dugo ispružen.

Vajat ga odmah dohvati i prebaci preko ramena i potrča sa teškim teretom ka sledećoj kući na suprotnoj strani ulice, i beše već prešao preko stepeništa na verandi i jurnuo ka ulazu, kada ga dohvati metak ispaljen preko ulice i tresnu kao maljem po glavi, tako da on zajedno pade sa svojim teretom.

Mada teško ošamućen, čovek iz Misurija nije puštao svog zarobljenika, stegnuvši ga ispod ruke i odvuče ga prema vratima od kuće, koja se odmah otvoriše.

Međutim, tada se sruši zajedno sa banditom u hodniku kuće.

Bio je to Džim Valeta, koji je pucao. On se na rukama spolja beše uhvatio za zatvorena vrata i odozgo ispalio metak iz revolvera.

Ovaj kao jegulja ljigav „čovek sa vešalima” bio je daleko bolji strelac nego, na primer, Kid Malinen ili što je Gata ikada bio. Bio je to bandit kalibra Kapučina, čiji je i štićenik nekada bio.

Metak je pogodio čoveka iz Misurija pozadi u glavu, na sreću pod tu-

pim uglom, tačno u metalnu pločicu, koju je uvek nosio pozadi iza trake svoga šešira i na kojoj je bio već čitav niz kvrga, a koja mu je do sada već više puta spasla život.

Gvozdeni čovek bi udarac metka još na neki način i izdržao, da nije, teturajući se pod teškim teretom, tako udario o vrata. Ošamućen ležao je sada ispod isto tako onesveštenog vođe bande, u hodniku od kuće.

Napolju na ulici vladala je neprijatna tišina.

Valeta je posle pucnja odmah napustio svoje mesto i bio je kod svojih ljudi iza kapije.

— To je Vajat Erp — šaputao je. — Znam tačno. Mogao bih da se zakunem. Niko se inače ne bi na tako nešto usudio. Maločas sam ga na ulici prepoznao. Mi smo ga tamo preko saterali u dvorište. Na neki način morao je — da, on je ipak došao tamo gore sa prozora! Đavolski tačno! Kako je pas samo dospeo do maske! — A, tada dodade glasom koji je drhtao od besa, šapućući: — On je savladao vođu!

— Ali, ti si ga ipak pogodio, Džime! — prostenja jedan poluglasno.

— Zaveži njušku. Otkud ti to znaš?

— Video sam tačno kroz otvor između letava. Dobio je jedan pravi udarac, posrnuo je i tresnuo o vrata.

— To bi mogao da bude neki trik — odgovori Italoamerikanac sumnjičavo. — Taj vuk je premazan svim bojama!

Jedva da je prošlo trideset sekundi od kada je ispaljen metak.

Preko u kućnom hodniku ležao je Vajat Erp sa čovekom, koga je jurio mnogo meseci. Dole na meksičanskoj granici, u Tombstonu, gore

u snegom pokrivenim planinama Kolorada, u Dodž Sitiju, opet u Koloradu, u Santa Feu, u kampu Ladore i sada ovde, u El Pasu.

U odlučujućoj borbi uspeo je da vođu bande obori svojim specijalnim udarcem, strahovitim levim aperkatom, koga do sada još nijedan protivnik nije uspeo da izdrži.

Međutim, bio je puk slučaj da je udarac tačno pogodio zločinca u vrh brade, koja mu je bila pokrivena maskom i koja je dopirala čak do grudi.

Strahoviti udarac pesnicom, sa kojim je vođa bande bio oboren, bio je kao udarac šape velikog tigra, munjevit, precizan, zadat iz sve snage celom maršalovom težinom tela.

On ga je, mada i sam povređen, sa neverovatnom brzinom preneo preko ulice i skoro dostigao spasonosna vrata, kada ga je pogodio Valetin metak.

A preko, pozadi u dvorištu, stajalo je još dvanaest ljudi, koji su bili spremni da se bore kao đavoli za život i slobodu svog vođe.

I samo strah od velikog imena Erpa ih je sprečavao u tome da sada stupe u dejstvo. A i to što je lukavi Valeta sumnjao da tišina, koja je vladala na ulici, nije ništa drugo do jedan trik čoveka iz Misurija.

Baš ta mrtvačka grobna tišina beše preplašila Valetu, onesposobivši ga za trenutak za bilo kakvu akciju.

Međutim, neprijatna tišina koja je vladala na ulici, nije bila ničim drugim prouzrokovana, već pravom dubokom nesvesticom, koja je držala čoveka iz Misurija u svojim gvozdenim kandžama.

Teško telo vođe bande je odavno

skliznulo u stranu i on je ležao pored maršala.

Miroljubivo i nepokretno ležala su dva krvna neprijatelja jedan pored drugog. Nepokretni, kao da su mrtvi.

Ko sada prvi dođe k svesti, odlučiće sudbinu drugog.

Mada je čovek iz Misurija bio snažan kao dren, ipak je mnogo pretrpeo. Ranjen sa dva metka, pogođen sa više udaraca pesnicom, sa metkom koji ga je pogodio u potiljak, izgleda kao da je bio blizu svoje propasti. A, da je onda sa puno snage i svom težinom, koju je vukao na svom ramenu, tresnuo o teška drvena vrata, bilo je to već previše, tako da ga je to potpuno dotuklo.

Da je samo i jedan od skitnica pokušao da se pomoli malo na ulicu, morao bi da primeti, četiri čizme, koje su ležale jedne pored drugih na pragu pekareve kuće.

Da, bila je to kuća mladog pekara Džeroma Fabijana, koji se u kući nastanio pre četiri godine sa svojom mladom ženom Dženi i koji je sebi prosvirao metak kroz glavu, kada je njegova žena, kao jedna od prvih žrtava crne smrti, bila sahranjena na groblju u El Pasu. Četiri deteta je ujak pekarov, u noći kada je umrla mlada žena, odveo iz grada i tako ih spasao od kuge.

Od kada je Valeta ispalio metak prošlo je četrdeset i pet sekundi. Ne više.

I skoro u sekundu tačno dogodile su se tri stvari u mračnoj ulici starog dela grada na Kedar hilsu.

Džim Voleta odluči da izađe na ulicu. Morao je da se bori za svoga vođu, pa makar to bio i sam đavo. Nije to bila samo fatalna hrabrost

mladog zločinca ili možda čak i nepromišljenost, koje su gonile „čoveka sa vešalima” na akciju. Bio je to takođe i strah od vođe, koji je znao nemilosrdno da kažnjava. A da je veliki vođa bio izgubljen, na kraju, nije bilo tako sigurno.

Džim Valeta podiže se ponovo preko ivice vrata i skoči preko. Nekoliko trenutaka je čučao na zemlji, a zatim pretrča preko ulice.

Preko u hodniku pekareve kuće maršal beše došao k sebi.

Skoro u istom trenutku takođe i vođa bande otvori oči.

Obojica se uspraviše i kada je desperados podigao desnu ruku na udarac, pogodi ga maršalova levica u jagodicu i odgurnu.

Vajat je odmah bio na nogama. Mada je i dalje nesigurno stajao, bio je ipak u odlučujućoj prednosti pred svojim opasnim protivnikom. On ga dohvati i tresnu prema zidu hodnika.

U tom trenutku pojavi se napred na verandi sablasna prilika, kao senka, „sivolikog” Valeta.

Još nešto odlučujuće dogodi se u ovoj minuti. Dok Holidej posle napornog jahanja prispeo je u grad i zastao gore na ulici. Čuo je kada je Valeta ispalio metak, skočio sa konja, zavezao dizgine za prvu prečagu i duž levog reda kuća pomerao lagano napred.

Na jedno petnaest jardi udaljen od mesta gde je bio ispaljen metak, primetio je kako se jedna prilika prebacila preko kapije, za trenutak sagla na zemlju, a zatim u velikim skokovima pretrčala preko ulice.

Čovek, koji je nosio na glavi kapuljaču.

Valeta beše došao preko do verande i primeti u tami kućnih vrata kako se pojavljuje čovek iz Misurija.

Oči Italoamerikanca bile su se navikle na mrak. Pored toga odmah je bandit prepoznao protivnika.

— Umri, Erpe! — viknu prodorno.

U tom trenutku odjeknu metak sa ulice i zrno odnese desnu potpeticu Italoamerikanca.

Bio je to jedan majstorski pogodak čoveka iz Džordžije.

Dok Holidej, doduše, nije znao tačno sa kim ima posla. Ali, pošto je to mogao da bude samo maršalov protivnik, oborio je ovim metkom čoveka sa verande.

Mada uopšte nije bio ranjen, Valeta se sruši levo pored stepenica i ostade da čuči u zaklonu.

Uto pretrča jedan čovek preko dvorišta na ulicu, za njim drugi, zatim treći, četvrti i peti.

Dok Holidej je čekao pribijen u udubljenju jednih vrata.

Ljudi sa kapuljačama odjednom preplaviše ulicu. Dolazili su jedan za drugim. Jedno tuce ljudi žurilo je preko uske ulice ka kući koja se nalazila prekoputa.

Vajat Erp nije imao nikakvog izgleda.

Pa da mu je i pošlo za rukom da još i ukloni dvojicu, trojicu snažnim udarcima sa verande, ipak nije mogao da se na kraju bori protiv velike nadmoći.

Veliki vođa, koji je baš u tom trenutku hteo da ga udari drškom od revolvera, naglo se trže unazad, kada je primetio svoje ljude da jure u hodnik.

On izađe iz kuće kroz dvorišni ulaz i nestade.

Znao je svakako da je veliki crni vuk u klopici.

Uklonio se odatle, kako niko od njegovih ljudi ne bi došao na pomisao da je bio savladan i ležao onesvešćen ovde u hodniku. Niko od njegovih ljudi nije to video i prema tome niko to nije ni znao. Doći će blagovremeno, kada bude trebalo da likvidira svog krvnog neprijatelja.

Nepomično i stisnutih usana, skupljenih očiju i još uvek sa revolverom u ruci stajao je Dok Holidej naslonjen preko u niši jednih vrata.

Bilo je isključeno da se tuče sa ruljom ovih bandita. Da mu je i pošlo za rukom da troje, četvoro ili čak petoricu od njih obori, ipak bi ga metak jednog od njih pogodio. Sevanje njegovog revólvera bi ga u svakom slučaju odalo.

A, šta bi mogao mrtvi Holidej da koristi svom prijatelju?

Posmatrao je maršalovu borbu na verandi i po snažnim udarcima koji su praštali i po telima, koja su letela, video je da je Vajat Erp vodio očajničku borbu. A tada maršal podleže nadmoći. Stajao je kao stena u moru protivu horde, koja je htela da ga odvuče, ali koja je, međutim, sasvim sigurno imala naređenje da ga ne ubije, već samo da ga savlada, obori, zaveže i da ga živog preda u ruke velikom vođi.

Bila je to borba jednog giganta protivu horde podivljalih patuljaka.

Uvek iznova skakao je jedan od bandita sa verande i posrtao nazad, pogođen oslobođenom pesnicom ili nogom čoveka iz Misurija. A, onda su ga konačno savladali, ali nisu ipak bili u stanju da ga obore. Gurnuli su ga prema vratima, vukući ga

na verandu, preko ulice i konačno su ga ispred stepeništa oborili na zemlju.

Valeta, koji — odmah pošto je svoje ljude primetio na ulici — brzo skoči i prvi se nađe na verandi, morao je da zada težak udarac pesnicom maršalu, a odmah potom dobio je ponovo udarac, koji mu oduze vazduh. Pa ipak, nastavio je svoju borbu sa divljim besom i sada se nalazio kao pobednik u krugu ljudi ispred čvrsto vezanog protivnika, koji je ležao dole ispred stepeništa na verandi.

Ni celih dvanaest jardi udaljen, ukoso prekoputa, naslonjen na vrata, kockar Holidej posmatrao je skamenjenog lica ovu scenu.

U njemu je zamro svaki osećaj. U njegovoj glavi gorela je samo jedna jedina misao: ako ga oni ubiju, to je smrt za sve njih!

I ako je bilo nekoga u ovoj zemlji, ko bi ovu gorku kletvu ostvario, onda je to bio on.

Najradije bi sada iskočio na ulicu i sa pružjem, sa kojim je umeo kao niko drugi da rukuje, borio se za svog prijatelja. Međutim, bio bi to i njegov sopstveni kraj. Doduše, on je već godinama tražio smrt putem metka, ali ne baš u ovom trenutku, u ovom teškom času, gde je još bilo traga nadi da će sa svojom veštinom strelca moći da spase život svom prijatelju. Neizlečiva bolest, koju je nekadašnji lekar vukao u svojim grudima, učinila je da je zbog nje ne samo da je napustio svoj zavičaj, već je i prekinuo svoju tako uspešno započetu karijeru i krenuo na zapad, kako bi tamo sačekao svoju smrt. U mnogo stotina revólver-

skih okršaja očekivao je da će mu se život ugasiti jednim metkom. Ali smrt nije dolazila. A u ovim gorkim časovima u El Pasu nije mu baš bila potrebna ona, koju je inače tako dugo uzaludno očekivao.

Čovek, koga su tamo preko oborili, bio je jedini na ovome svetu, za koga bi tako rado dao svoj život! Međutim, sada nije smeo da umre. Sada je morao da upotrebi sve svoje sposobnosti i svu svoju nadmoć, kako bi spasao svog prijatelja i da se tek onda možda osloni i pokaže svoje majstorstvo u baratanju revolverom, kada više zaista drugog izlaza ne bude bilo.

Da je bio dan, on bi i veću bandu, nego što je ova bila, držao u šahu. Ali, tada bi je imao pred sobom, iako je bila mnogobrojna i mogao bi da je drži u strahu pred svojim očima, mogao je da je i svojom pojavom i pogledom zastraši.

Tako mnogobrojne pobesnele kauboje, tako mnoge zločinačke bande, držao je u šahu u toku proteklih dvanaest godina, otkako je dojahao na zapad. Međutim, noću su stvari izgledale sasvim drugojačije. Ne samo zbog toga što je banda, koja se nalazila tamo preko, bila sastavljena od otpadaka ljudskog roda, od zločinaca koji su bili na sve spremni, već zbog toga što je u noći jedan jedini čovek bio izgubljen protivu rulje revolveraša.

Uto odjeknu Valetin glas preko ulice:

— Mir!

Banditi raširiše krug kojeg su napravili oko čoveka kojeg su savladali i stadoše u polukrug. Valeta je bio ispred njih.

— Da li je neko video vođu?

— Ne.

Onda smo se mi znači ipak prevarili i on je psu pobjegao. On će se radovati onome što sam ja učinio.

Posle ovih reči napravi malu pauzu, kako bi ustanovio da li će se neko da usudi da sebi pripiše ovu zaslugu.

Nije se niko usudio.

Tada Valeta odjednom zabrunda:

— Koji je to idiot pucao na mene?

Niko se ne pomeri.

— Naravno, to sad nije bio niko!

Jasno mi je da je idiot hteo da pogodi maršala, da metak nije bio namenjen meni. Ali, činjenica da među nama imamo jednog tako bednog strelca, je više nego uznemiravajuća! Flip! — On gurnu čoveka koji mu je bio najbliži: — Brzo, potraži ostale! Oni mora da su preko u kućama i čekaju na zvižduk. Izgubio sam pištaljku.

Bandit, kome je Valeta naredio da sakupi ostale, krenu i pređe preko ulice.

Sada je nastala pakleno opasna situacija za kockara. On pokuša da se još više pribije u udubljenju vrata — kada se dogodi!

Vrata popustiše, naglo se otvoriše i krilo tresnu o zid.

Holidej poskoči nazad u hodnik i sigurno bi pao, da nije uspeo da se dohvati za jedan stub od stepeništa.

Munjevitim pokretom skloni se ispod stepeništa.

U tom trenutku se već pojavi čovek sa kapuljačom na vratima.

— Hej, Blif! Gde se krijete? Treba da izađete!

— U redu — prošišta Holidej.

— Gde su ostali?

— Ja ću ih dovesti!

Kockar primeti da čovek nestade sa vrata i otrča dalje.

Bilo je prema tome očigledno da su banditi poseli više kuća.

Kuća u gradu u kojem je besnela kuga!

Da li „sivoliki” to možda nisu znali?

To je bilo isključeno!

Čovek kao što je bio veliki vođa znao je tačno šta radi. A, pošto se banda već danima nalazila ovde, nije joj moglo ni u kom slučaju da promakne šta se u gradu dešavalo. Pa čak kada bi se banditi preko dana krili u svojim jazbinama, bilo je isključeno da im promakne to da su ljudi oko njih umirali kao muve. Pa čak kada bi i kuće u koje su oni zalazili bile nenastanjene, moralo je da im padne u oči da je toliki broj kola stalno odvozio mrtve iz grada!

Ne, veliki vođa znao je tačno šta se događa u El Pasu. Znao je da je strahovita crna smrt besnela po putevima i ulicama grada na reci Río Grande, da je bič ove užasne zarazne bolesti pretvorio grad u logor strave.

I dok je kockar sada napuštao svoje mesto ispod stepeništa i krenuo ka vratima od dvorišta, kako se ne bi ponovo susreo sa „čovekom sa vešalima”, odjednom zastade i pred očima mu se kristalno jasno sve ukazalo: vođa tajnog saveza „ljudi sa vešalima” nije samo bio lukavi bandit i bezobzirni razbojnik, već i zlikovac, koji je prevazilazio sve mere. Biće, koje se nalazilo izvan onoga što je čovečiji um mogao još da shvati. To čudovište u ljudskom obliku izabrало je svesno grad smrti, ka-

ko bi u njega namamilo svog protivnika. Dok se on sam, naravno, lično čuvao da ne dođe ovde ni sa kim u dodir ili da nešto dohvati, kako se ne bi zarazio, nije se ustručavao, da svoje sopstvene ljude ne dovede u najveću opasnost, samo da bi postigao svoj cilj: da namami maršala u ovaj pakao smrti!

Đavo će ga znati kako je razbojniku pošlo za rukom da okupi opet tolike ljude, koji su, između ostalog, toliko prezirali smrt, da ga prate i ovde do grada koji je bio zapahnut kugom!

Kolika je bila bezgranična i odvratna bezosećajnost ovog zločinca! U tom času ni sam Holidej nije ni slutio šta je u stvari zlikovac nameravao sa maršalom, a što je prevazilazilo najsmelije pretpostavke, koje je čovek iz Džordžije mogao uopšte da i da zamisli o crnoj banditovoj duši.

Holidej pogleda kroz poluotvorena vrata u mračno izduženo dvorište, u kojem se čovek iz Misurija tukao sa bandom i iz kojeg je sa teškim drvenim vratima od dasaka pretrčao iz sobe za ostavu hrane, ovamo ka ovoj kući, iz koje je potom opet izašao gore kroz prozor.

O svim ovim stvarima kockar nije ništa znao, kada je video skupljeno telo ranjenog bandita da leži pred verandom.

U tom trenutku čuo je rzanje jednog konja, rzanje koje je tačno poznavao. Pređe preko dvorišta, otvori vrata od štale i pri slaboj mesečevoj svetlosti, koja prodre sada kroz vrata, ugleda riđeg konja kako stoji u jednom boksu.

Morao je da misli na svog sop-

stvenog konja, koji je stajao gore u ulici, privezan za prečagu. Ukoliko banditi budu pronašli vranca, znaće da je on u gradu. Morao je da skloni životinju, pre no što je otkriju.

To je naravno bila jedna đavolska stvar, jer napolju na ulici je najverovatnije vrvelo od ljudi sa kapuljačama.

A, da napusti kuću kroz ista vrata, kroz koja je i ušao, bilo je isto tako rizično, jer nije bilo isključeno da čovek sa kojim je maločas razgovarao nije nešto posumnjao.

Holidej osmotri ogradu, koja je oivičavala levu stranu dvorišta i ne razmišljajući dugo, skoči gore i skliznu preko. Desnom nogom zgazi na nečiju čovečiju ruku.

Bio je to „čovek sa vešalima”, koji je ovde, posle napada revolverom na čoveka iz Misurija, bio od strane maršala smrtno pogođen jednim metkom.

Ranjeni bandit, koji je čitavo vreme čučao pored njega, bio je u međuvremenu odnesen od strane Flapa iz dvorišta.

Džordžijanac, koji se beše pribio uz drveni zid koji je bio u senci, kako ga ne bi mesečeva svetlost obasjala, primeti da ispod opasača mrtvog zločinca viri jedna maska u obliku kapuljače.

Međutim, nije pokušao da je uzme, mada ga je mogla za izvesno vreme napolju da zaštititi možda na ulici. Nije je dohvatio, jer nije mogao da zna da nije čovek, koji je tu ležao, možda izdahnuo zbog kuge.

Nije imao vremena da se u to uverava i iz tog razloga se i odrekao tog rekvizita, koji bi mu sigurno koristio — ali, koji bi mu možda i

smrt doneo. A, ona mu u ovom času nije bila potrebna.

Morao je da skloni konja sa ulice. Pored toga, morao je da vidi šta se događa sa njegovim prijateljem. To što ga „ljudi sa vešalima” nisu odmah ubili, bio je dokaz za njega, da su oni dobili najverovatnije naređenje od velikog vođe, da mu ga predaju živog u ruke.

Za trenutak za maršala nije postojala opasnost — biće kada se vođa bude pojavio na ulici.

Holidej prođe kroz vrata u hodnik u kojem je pre kratkog vremena bio maršal, privučen stenjanjem smrtno bolesne žene.

Ženino zvanje u pomoć je zamuklo. Crna smrt ju je dograbila. Oslobodila ju je bolova i briga. Napolje u hodniku jedva se čuo lagani korak čoveka iz Džordžije, čoveka, u čijim je grudima smrt, koja se prikradala već godinama, pripremila svoje jezivo delo i nesrećniku, do sada, samo stavljala do znanja svoj skori dolazak, ali mu nije odlučujući metak još dodelila.

Dok Holidej beše došao do vrata. Bila su malo odškrinuta.

On ih nogom pažljivo još malo otvori i pogleda na ulicu.

Preko je išlo više ljudi, koji su vukli još jednog između sebe prema grupi, koja je stajala oko maršala.

Najverovatnije nekoga ko je bio ranjen.

Opet je mogao da se čuje glas pomoćnika vođe, koji je Džordžijanac već dobro poznavao:

— Jesu li svi tu?

— Osim Džeka i Edija.

— Šta je sa njima? — ispitivao je pomoćnik.

— Džeka sam pronašao. Mrtav je. Edi je nestao.

Edi je verovatno bio svezani bandit, koji je ležao preko, ispod verande u dvorištu.

U tom trenutku otvoriše se vrata susedne kuće i Edi hramajući izađe na ulicu.

— Tu je! — viknu jedan od bandita. — Šta se desilo sa tobom?

— On me je udesio — zakrešta zlikovac.

— Ne deri se toliko — reče mu Valeta zapovedničkim tonom. — A sada neću da čujem nijednu reč više.

Na ulici je vladala tišina. Holidej pažljivo oslušnu, zabrinut, preko ka drugom kraju ulice, gde je ostavio svog konja.

Pomoćnikova naredba da bude tišina nije mu se uopšte dopadala, jer ga je sprečavala u tome da dovede svog konja.

U sledećem trenutku bio je srećan što nije napustio svoje mesto, jer se preko pojavi jahač na kraju ulice. I, dok se mesec do sada tako dugo nakanjivao da se pojavi iza jednog oblaka, kao da je čekao na njega, to se sada stidljivo pojavi i osvetli svojom srebrnastom svetlošću priliku jahača, tako da je sada mogla jasno da se primeti.

— Vođa! — prostruja Holideju kroz glavu.

Banditi se okretoše i pogledaše svog vođu.

Sada, kada se polukrug raširio, mogao je Holidej da primeti čvrsto svezanog čoveka iz Misurija, kako između njih leži na zemlji.

Udaljen sedam jardi od grupe si-vi vođa zaustavi se na crnom konju

i pošto je i on, kao i ostali, imao na glavi kapuljaču, lice nije moglo da mu se vidi.

Holidej ga isto tako sa ove udaljenosti nije mogao da prepozna.

— Da li je to? — odjednom se začu glas ispod maske.

Valeta klimnu glavom.

Za trenutak opet nastade tišina, a zatim se šef raspita:

— Ko ga je uhvatio?

— Bio je to Valeta — javi se jedan od ljudi.

Zbog toga je odmah dobio udarac u rebra od strane pomoćnika.

— Idiote, ovde se ne pominju ničija imena — odbrusi mu zapovedničkim tonom Napolitanac.

— Mir! — prošišta vođa. — Podignite ga!

Četvorica dograbiše savladanog čuvara zakona, podignuše ga sa zemlje uvis i baciše pogled prema jahaču.

Ovaj dade Valeti znak.

Valeta klimnu glavom.

— Hajde, krenite za vođom.

Mračna kolona se pokrenu. Na čelu je bio vođa ovog opasnog, strašnog klana, u sredini četvorica koja su vukla zarobljenika, zatim su išli ostali. Začelje kolone činio je čovek, koji se, znači, zvao Valeta.

Holidej, koji je posmatrao ovu sablasnu scenu, primeti da se Valeta najednom okrete, pre nego što se priključio koloni. Zastade iznenada.

Vranac! On ga je primetio! Holideju to odjednom prostruja kroz glavu.

I, zaista, Valeta se, za razliku od ostalih, okrete i pođe lagano nazad.

Kockar izvadi svoj revolver iz furtrole i pripremi se za svaki slučaj.

Međutim, baš tada Valeta ponovo zastade. Došao je do verande, sa koje ga je maločas Holidej oborio. Pope se na nju i nestade u hodniku kuće. Kada se zatim vrati, u ruci je imao veliki revolver, koga zatim zadenu za pojas.

Mada Holidej nije bio u mogućnosti da sa te udaljenosti nešto raspozna, ipak je znao šta je „čovjek sa vešalima” Džim Valeta tu tražio i uspeo da nađe.

Revolver bantlajn specijal Vajata Erpa!

Valeta skoči na ulicu i požuri za ostalima.

Holidej sačeka da prođu raskrsnicu i da skrenu u Montana strit, a zatim krenu za njima. Na vrhovima prstiju približi se uglu i pogleda preko u dvorište, koje je bilo okruženo dvospratnim kućama od kamena. Tu se nalazio stari centar grada — Kedar Hills.

Banda maskiranih ljudi kretala se prema aveniji Mesa, koja je vodila ka centru grada.

I odjednom Holidej primeti nešto vrlo čudnovato: jahač, koji je bio na čelu kolone, iznenada je nestao.

Ni puna tri minuta nije vođa ostao u blizini svojih ljudi. Prosto neverovatno koliko je bio obazriv.

Verovatno da su banditi znali kuda je otišao.

Ovde dole, u Montana stritu, nije bilo kola koja su odvozila mrtve. Izgleda da je kuga besnela pre svega u uskim ulicama Kedar Hillsa i dole u severnijim ulicama oko Alabama avenije.

Dok se kockar pomerio ka uglu kuće, kako bi preko verande sle-

dio grupu, mislio je na to, o čemu je već u toku ovih gorkih časova u noći već toliko puta razmišljao: kako bi bilo dobro da je i Luk Šort pošao sa njima!

Posle iscrpnog dogovaranja, odlučili su prilikom povratka iz Santa Fea, da se Luk Šort vrati u Tombston, pošto maršal odande nije dobio nikakve vesti. On je još iz Puebla, kao i iz Trinidada u Koloradu, slao depeše za Tombston, sa molbom da mu odgovor pošalju u Santa Fe. Međutim, u Santa Fe nije stigao nikakav odgovor.

To je još više pojačalo maršalovu brigu oko Tombstona. Na kraju krajeva, nije bilo isključeno da se veliki vođa uputio dole ka Arizoni, kako bi se osvetio u Tombstonu.

A tragovi koje je maršal do sada sledio, mogli su da budu, uprkos svega lažni. Zbog toga su i odlučili da Luk Šort odjaši dole za Arizonu.

Koliko je bila dobra i utešna pomisao na to do sada, da je ogromni Teksašanin bio dole u Tombstonu, toliko je bilo teško sada što su ga se morali odreći. Oni su godinama sami jahali, dva prijatelja iz Dodž Sitija, Erp i Holidej i niko im nije bio potreban, pa i sada su isto tako u ovim gorkim časovima bili opet sami. Ali, od kad su počeli da vode ubistvenu borbu protivu tajnog saveza „ljudi sa vešalima”, verni drug iz Teksasa im je mnogo pomogao. Oni su se već navikli na njegovu pomoć i njegovo prisustvo. Nije bilo saradnika kao što je on bio, i Dok Holidej, koji je isto tako kao i maršal teško mogao da se navikne na nekog stranca, nije Teksašanina vremenom samo tek tako prihvatio, već

zaista primio kao dobrog druga i znao da ga ceni. Luk Šort mogao je da sada ide za grupom bandita, dok bi Holidej mogao da krene za petama vođe bande, za šta sada nije uopšte imao vremena.

Morao je da sledi grupu, koja je vukla maršala za sobom. To je sada bilo najvažnije.

Gde je ostao veliki vođa?

Ovo pitanje nateralo je kockara da nešto preduzme. Da nije možda vođa bande u međuvremenu ustanovio da se i Holidej takođe nalazi u gradu? Da nije možda čak znao da sledi grupu?

Da se nije možda negde u nekom kućnom ulazu sklonio, kako bi protivnika napao sa leđa?

Mogućnost da je vođa bande to mogao da učini i da se nije moglo zamisliti da Dok Holidej nije prisutan u gradu, bila je tako velika, da je čovek iz Džordžije odlučio da svoj put ne nastavi dalje ovako. Morao je da skrene iz Montana strita i da pokuša nekom paralelnom ulicom da sledi bandu. Za trenutak je morao da se odrekne direktne pratnje i prihvati to da će biti u opasnosti da izgubi bandu s očiju. Opasnost, međutim, nije bila tako velika, jer jedna tako jaka grupa ljudi ne bi mogla, na kraju krajeva, da za trenutak nestane bez traga sa zemlje.

Holidej nije smeo sada da rizikuje da pređe široki put, kako bi preko nestao u jednoj od sporednih ulica. Vođa je mogao ovde negde na njega da vreba ili samo da ga sačeka, ako je uopšte neko išao za grupom — što je za ovog čoveka moglo da bude tipično. Dok siđe sa verande, vrati se natrag do ugla, nestade

u sledećoj paralelnoj ulici, potrčao napred i kada je prošao pored jednog otvorenog dvorišta, čuo je preko na širokoj ulici Montane korake maskiranih ljudi.

On ih je, prema tome, sustigao i nalazio se u istoj visini sa njima.

Ukoliko ga vođa bande sada negde dole u ulici vreba, može još dugo da čeka.

Uska ulica se odjednom završavala i ulivala se u široku aveniju Mesa, koju je Holidej još od ranije poznavao.

U tom trenutku primeti na levoj strani kako iz ulice Montana dolazi grupa maskiranih ljudi.

Sada je Valeta bio na čelu. Nešto je u njegovom držanju podsećalo kockara na Lazara Kapučina, onoga „čoveka sa vešalima“, koji je bez sumnje, pored vođe, bio najopasniji u čitavoj bandi i koji je sada negde gore u Koloradu u jednom skrivenom logoru izdržavao svoju doživotnu kaznu zatvora.

Između ostalog, Vajat Erp je u Dodž Sitiju zatekao jednu poverljivu vest od guvernera u kojoj mu ovaj saopštava kako se logor zove u kojem je smešten Laz Kapučino:

Zvao se Ladore!

I Vajat Erp, koji je u Santa Feu saznao kako je veliki vođa nazvao logor pored Santa Fea, kojeg je izgradio na mestu napuštenog grada, znao je u istom trenutku, da je i on, vođa bande, morao da zna za tajni logor gore u severozapadnom delu Kolorada, i da je najverovatnije bio tačno dobro obavešten o prebivalištu svoga najboljeg prijatelja! To je bilo saznanje, koje nije moglo

biti gore, što je ipak govorilo čuvaru zakona Erpu da je zlikovac raspolagao zastrašujuće velikom službom i mrežom obaveštenja!

Holidej se skloni sa ugla i sačeka u mraku jednog ulaza, kako bi banda prešla preko raskrsnice.

Međutim, čekao je uzaludno.

Razmišljao je da ga nisu možda otkrili i da ga banditi čekaju gore na uglu ulice.

Ali, nije bila isto tako ni isključena mogućnost, da su oni negde između ulice Montana i ove raskrsnice skrenuli u jednu od obližnjih kuća ili u neko dvorište.

Nije imao drugog izbora. Morao je sve sada da stavi na jednu kartu. U dva, tri velika, lanaga skoka našao se na drugoj strani ulice, tako da je mogao da pogleda u avenuju Mesa. Uspeo je još da vidi, kako poslednji čovek banditske družine nestaje preko ispod jednih vrata, na kojima je na vrhu pri svetlosti meseca, blistao jedan pozlaćeni krst.

Holidej je znao da se preko nalazila bolnica San Antonio. Šta je tražila banda u bolnici?

Kada je i poslednji čovek nestao ispod svoda, oba drvena krila vrata bila su zatvorena.

Kockar je ukočenim pogledom gledao u vrata, a tada pređe ulicu i zaustavi se na desnom uglu ograde bolničkog dvorišta, i potom otrča duž ograde do jednih malih vrata, koja su međutim, bila zatvorena.

On procedi psovku kroz zube, vrati se do ugla i približi se kapiji.

Morao je da uđe u dvorište, pa koštalo, šta koštalo!

Dohvati tešku kvaku i pokrenu je

obema rukama sa najvećom oprežnošću.

Levo krilo vrata otvori se lagano i Holidej pokuša da ga podigne malo uvis, kako bi ublažio škripanje.

Bilo je sasvim sigurno, da je, uprkos svih preduzetih mera predostrožnosti, neko čuo kada je ušao u dvorište, ali pošto su „ljudi sa vešalima” napravili priličnu buku unutra, izgleda da im je to promaklo.

Banditi su stajali opet na svoj tipičan način u polukrugu i gledali u Valetu, koji je hajao na stepenicama bolnice i nešto im govorio.

Holidej nije mogao da vidi maršala. Najverovatnije da je ležao dole ispred poslednjeg stepenika.

Oblaci su se sada ponovo gusto navukli i vidljivost u dvorištu bila je više nego rđava.

Tada se gore uz snažnu buku naglo otvoriše vrata bolnice.

Jedan čovek pojavi se na spoljnom stepeništu.

Holidej nije mogao da ga prepozna, ali bi mogao da se zakune da je to bio veliki vođa.

A, zatim se čulo poznato šištanje njegovog glasa. Međutim, kockar nije mogao da razume smisao njegovih reči.

Sa desne strane pored zida nalazila se jedna šupa sklona padu, u kojoj su verovatno bili smešteni pribori za održavanje vrta. Holidej se nisko saže i približi šupi i stade u njevu senku.

Međutim, i odovde nije mogao da razume šta je govorio vođa bande.

Jedno šest ili sedam jardi od njege, nedaleko od dvorišta zida, nalazio se jedan žbun tekarile, koji bi mu sigurno mogao da posluži kao

dobar zaklon, ukoliko bi mu pošlo za rukom da se došunja do njega.

Razbojnik gore na spoljnjem stepeništu govorio je još uvek svojim šištavim, bezbojnim, glasom i bilo je i samim „ljudima sa vešalima” teško da ga razumeju, a kamoli njemu koji je prodro i sakrio se iza šupe za pribor.

Holidej se pomerao sada inču po inču i skoro beše stigao do žbuna, kada se mesec odjednom pojavi iza jednog oblaka i slaba, avetinjska svetlost pade u dvorište bolnice. Razli se kao mleko takođe i preko prilike kockara, koji jedva da je bio još četiri jarde udaljen od žbuna, ležeći nisko nad zemljom.

Holidej se ne pomeri.

Da je se sada pomerio, odao bi se i bio bi izgubljen — a, sa njim i Vajat Erp.

Vođa bande je sada ćutao.

Zbog toga je govorio Valeta glasom koji je mogao dobro da se čuje, gordo i tuobraženo.

— Ljudi, doživete sada sudbosni čas našeg saveza! Morali smo da pretrpimo mnoge udarce od našeg najvećeg protivnika. Danas je noć osvete. Naš protivnik će umreći. I kao znak našeg trijumfa biće zapaljena vatra, znak naše pobede. Od danas će često njena svetlost ići ka nebu.

On dade nekolicini ljudi jedan znak i ovi se odmah pokretoše.

Na kockarevo zaprepašćenje išli su pravo prema njemu.

Holidej se ne pomeri. Ali, njegove obe ruke bile su na drškama njegovih poniklovanih frontier revolvera.

Ako je sada trebalo da se umre, onda će on svoj život, kao i maršalov

prodati što je moguće skuplje. „Ljudi sa vešalima” izgubiće više ljudi u ovom bolničkom dvorištu, nego u kampu Ladore i u Jampi gore.

U Džerdžijančevom mozgu vladala je ledena hladnokrvnost. Bio je spreman! Spreman na sve!

Pucaće sve dok ijedan prst bude mogao da pomera. U svakom od njegova dva kolta bilo je šest metaka. U malom deringeru, koji je nosio u džepu od prsluka bila su dva metka. Mali Kvik drou (brzi revolver) koji je nosio ispod levog lakta, bio je revolver sa četiri metaka.

Osamnaest metaka mogao je da isпали. I ako bi bio brz, onda mu ne bi nijedan metak preostao.

A, on će biti brz! Brža nego ikada u svom životu.

Uto naiđe prvi od ljudi ispred žbuna od tekarile — i prođe pored njega dok nije stigao do desnog ugla spoljnih stepenica, gde je, kako Holidej, na svoje veliko iznenađenje ustanovi — bilo postavljeno neobično veliko postolje sa vešalima.

Ljudi pogledaše ponovo prema Valeti. Ovaj se okrete prema vodi koji je stajao gore ispred dvokrilnih vrata.

Holidej nije video šta se događalo, ali bilo je očigledno da je vođa izdao neko naređenje, koje Valeta, pokazavši rukom, prenese dalje.

Jedan od ljudi upali šibicu i prinese je vešalima koja su bila natopljena u smolu, dok su druga dvojica čekala iza njega stojeći.

Mali plavo-crveni plamen suknu pored drveta uvis i odjednom žuti plameni jezik liznu pored greda i munjevitom brzinom buknu pored poprečne grede, obuhvativši i ostale de-

love vešala — da bi na kraju dohvatio kudeljni konopac i omču.

Za sekundu gorelo je postolje sa vešalima kao neka baklja!

Vetar, koji je počeo da duva sa Rio Grande del Norte, naleteo je u dvorište dograbivši plamen i stvarajući na taj način od vešala užarenu buktinju.

Mesec se od stida opet sakrio iza crnih oblaka, ali, zato su vešala, koja su plamtela svojom treperavom svetlošću, davala sceni mrtvački izgled.

Ono što se u ovim mračnim noćnim časovima odigravalo u dvorištu bolnice u El Pasu, prenosiće se kao šištava vatra, kao bakljada strave, kroz ovu zemlju čitave godine, odnosno decenije, pa čak i kroz celo stoleće!

Da li je to uopšte bilo koji od ljudi u dvorištu bolnice San Antonio shvatao?

Drhtava plamena svetlost dopirala je do zadnjeg stepenika, osvetljavajući avetinjski visoko uzdignutu priliku vođe bande, koji je kao skamenjen na kraju stepeništa stajao i posmatrao zarobljenika vezanog čvrsto ispred poslednje stepenice, sa zapušnim ustima i licem okrenutog zemlji.

Oči desperadosa nisu mogle da se vide, ali su bile sasvim sigurno ispunjene zadovoljstvom i ogromnom mržnjom, gordošću i prezirom.

Iznenada vođa se okrete i izgubi u bolnici.

Vešala, koja su — kao što je, to Holidej tek kasnije saznao — bila namazana smolom i voskom, gorela su sada prašteći, bacajući svoje iskre po dvorištu kao sitnu kišu, čak do ljudi pod kapuljačama.

Onda sa vešala konačno srušiše i

teška poprečna greda sa treskom pade na mermerno stepenište bolnice.

Više niko nije brinuo o ostacima slomljenih lelujavih greda.

Valeta je stao na polovinu stepeništa, raširivši obe ruke.

— Ljudi, počelo je! U gradu smrti umreće naš najveći protivnik. El Paso se guši od kuge, koja već danima besni u gradu i ljude satire kao muve. Vođa je zbog toga odlučio da dođe ovamo, kako bi svog najvećeg neprijatelja tu sačekao i uništio!

Napravi svoju tipičnu teatralnu pauzu i zatim nastavi:

— Vajat Erp će ovde da umre. Ovde u ovoj kući smrti. Pedeset kužnih bolesnika leži ovde sabijeno na smrti u ovoj prostoriji. On će tamo biti odnešen. I tamo će da okonča svoj život, bedno — kao što i zaslužuje. To je naša smrtna presuda. A, to će biti jedan zastrašujući primer za svakog ko nam se bude suprotstavio. Neka živi savez!

— Neka živi! — kao u horu odgovoriše „ljudi sa vešalima”.

Turobnost ove sablasne scene imala je nešto u sebi, tako da su se banditi očigledno osećali zanešeno. Stajali su kao opčinjeni i ukočeno gledali u pomoćnika svog vođe. U čoveka koji je potpuno bez borbe došao na Kapučinovo mesto.

Valeta podiže levu ruku i pokazao njom na jednog od svojih ljudi.

— Džef Koldvel, ti si predviđen da izvršiš presudu.

Razbojnik Džefri Koldvel se trže. Imao je trideset i dve godine i vodio je poreklo iz jedne ulice u predgrađu teksaškog grada Ostina. Pre četrnaest godina u San Angelu izvršio je razbojnički napad na jednog

**SVAKOG DRUGOG
ČETVRTKA**

**NAJLEPŠE
LJUBAVNE PRIČE**

SVETSKI HIT
SVETSKI HIT

ZLATNI

KUPIDON

gostioničara i opljačkao ga. Od tog dana krenuo je stranputicom. U devetnaestoj godini je preko u Midlandu ubio čoveka u jednoj svađi. Odatle je prešao preko Lamese gore ka Luboku, gde je se dva metka usmrtio pomoćnika šerifa Vudrova Slatona. Uspeo je da pobegne iz kaznenog logora u Fort Vortu. Bio je jedan od ljudi koga je pre pola godine zavrbovao u ovom kraju Kapučino. Do sada nije imao mnogo posla u bandi i samo je povremeno dobijao zadatak da kao posrednik prenese neku vest. Međutim, kada se veliki vođa odjednom pojavio ovde na Rio Grande del Norte, zajedno sa ostalima došao je u grad. U tom trenutku smatrao je Džefri Koldvel da naređenje predstavlja za njega čast. Uskoro će, međutim, brzo da promeni mišljenje!

Valeta napravi jednu kratku pauzu i spusti levu ruku. Ali, istovremeno podiže desnu i kažiprstom ukazuje na drugog člana bande, na jednog herkulovski građenog čoveka.

— Bil Kasedi, ti ćeš mu pomoći kod izvršenja ovog zadatka.

Teško Kasedijevo telo kao da se trže. Konjokradica i drumski razbojnik, poreklom iz grada Topeke u Kanzasu, Viliam Kasedi odmah je očigledno shvatio šta je ova zapovest značila za njega. Naime, ništa drugo do opasnost po život! Naređeno mu je da omrznutog maršala odvuče u prostoriju u kojoj je ležalo pedeset kužnih bolesnika na samrti. Zadatak koji ne bi mogao da zaželi nijednom prijatelju!

A, lukavi Kasedi shvatio je još nešto: on je stajao vođi na putu i tačno je znao zbog čega. Živeo je

dvadeset i pet milja severozapadno od El Pasa, u Las Krusesu, gde je pokušao da preotme vlast od tamošnjeg pomoćnika Mentonea. Pri tome je, naime, čoveka, koga je Kapučino postavio, ubio u jednoj beznačajnoj svađi.

To mu veliki vođa nije zaboravio. Isto kao što mu ni Kapučino ne bi zaboravio.

Kasedi je odmah znao da je to bila smrtna presuda, što mu je bilo naređeno.

Ali, nije se usudio da se uopšte protivi.

Posle kraće pauze Valeta reče:

— Ostali neka čekaju ovde u dvorištu!

Na Napolitančev znak palcem Kasedi i Koldvel istupiše i dograbiše teško zavezanog čoveka iz Misurija i grubo ga povukoše uz spoljne stepenice. Gore na poslednjem stepeniku pustiše ga da padne i sačekaše da Valeta otvori vrata, koja su se iza velikog vođe bila zatvorila.

Očima koje su gorele kockar je ukočenim pogledom posmatrao grupu gore kod vrata.

Šta sada?

Sa leve strane maskirani ljudi su još uvek stajali u polukrugu, a napred su se nalazile svetle stepenice opet obasjane bledom mesečevom svetlošću.

Iako žbun tekarile nije bio tako daleko od stepeništa, ipak do vrata bolnice gore bilo je svojih osamnaest jardi.

Osamnaest jardi preko svetlih, mermernih stepenika, uz to još obasjanih bledom mesečevom svetlošću.

A, sa leve strane u polukrugu nije se ništa pomeralo.

Uto ljudi gore dohvatiše ponovo čoveka iz Misurija i odvukoše ga kroz vrata, koja je Valeta držao otvorena. aKda su se ona zatvorila za Italoamerikancem, kockar je znao da mora nešto da preduzme. On primeni prastari trik, bacivši kamen u drugom pravcu, kako bi njihovu pažnju skrenuo na drugu stranu. Bio je to primitivan trik, ali, za moment nije bilo druge mogućnosti.

Holidej je iskopao iz peska oko žbuna tekarile kamen veličine pesnice i bacio ga preko dvorišta prema kapiji.

Kada su čuli pad kamena banditi se trgoše i naglo okrenuše.

Odmah pojuriše napred, dotrčaše do kapije i naglo cimnuše.

U istom trenutku, kada su se ljudi okrenuli, kockar poskoči i polete u velikim skokovima prema stepeništu, preskačući po nekoliko stepenika odjednom i pođe mu za rukom da stigne do vrata, baš kada su banditi uz glasnu buku naglo otvorili kapiju.

Da li da se usudi da otvori četiri jarde visoka vrata bolnice?

Nisu li Valeta i ostali odmah iza u predsoblju?

Nije imao vremena za razmišljanje. Zbog toga je krenuo dole. Otvori vrata i sudari se sa jednim maskiranim čovekom.

Džim Valeta!

Holidej ga je prepoznao po psoci, koju bandit procedi kroz zube.

Munjevitim pokretom raspali ga kockar drškom svog teškog revolvera po glavi, koju je zlikovac zaštitio samo svojom natučenom maskom.

Desperados se bez reči skljkoka, posrnu napred i pade prema kockaru.

Holidej mu prisebno smače masku sa glave, skide šešir i natuče sebi na glavu kapuljaču.

Zatim izvuče Valeti oružje iz opasača ubaci ga u mračni hodnik bolnice.

Napred je čuo po kamenom podu korake drugog.

Isto tako i oštrom uhu Valetinom nisu promakli šumovi u dvorištu, pa je hteo da vidi šta se to događalo. Tako je došlo do toga da se sudario sa Holidejom.

Holidej nije imao vremena da vezuje bandita. Morao je da krene za drugima.

Oni su otišli prilično širokim hodnikom na levu stranu i sada se moglo da čuje kako se neka vrata otvaraju, iz kojih pade u hodnik treperava svetlost jedne baklje.

Gde je bio veliki vođa?

Dok Holidej potrča napred i sustiže dvojicu kada su hteli da teško maršalovo telo prenesu preko praga u prostoriju koja se nalazila iza nje-ga.

Kakav se prizor ukaza kockaru! Između glava Koldvela i Kasedija mogao je da baci letimičan pogled u prostoriju.

Tesno pribijene jedna uz drugu, ležale su na ležajima od slame, bespomoćne prilike koje se od mrtvih nisu više razlikovale. I, u ovo zmijsko gnezdo imao je nameru veliki vođa da gurne svog najljućeg neprijatelja, kako bi tamo bedno okončao svoj život. Ove ljude nije više niko negovao, nije bilo nikoga u gradu ko se brinuo o njima. Ovde su ih sakupili, kako bi tu umrli i kako bi sprečili da ne zaraze u svojim kućama još zdrave članove porodice.

Koldvel je bio najbliži kockaru.

Holidej ga tresnu revolverskom cevi po glavi. Ovaj stenjući klonu na vratima.

Kasedi se tada okrete, pusti maršalovo telo i dohvati revolver.

U istom trenutku podiže zarobljenik kolena do brade i odbaci se od zemlje i kao metak tresnu sa čizmama u Kasedijev stomak.

Ovaj kriknu i posrnu nazad u uzan hodnik između tela bolesnika.

Holidej dohvati maršala za ruku i povuče ga preko praga nazad u hodnik.

Kasedi se ponovo diže na noge i ponovo poleće rukom ka revolveru.

Tada odjeknu metak iz kockarevog revolvera i pogodi ga u desnu nadlakticu. Ispustivši prodoran krik, zatetura se Kasedi još više i pade u nisku prostoriju nazad.

Holidej je dohvatio maršala i pored onesvešćenog „čoveka sa vešalima” — Koldvela odvuče ga u hodnik, izvuče nož i prereza mu veze na rukama, kojima je čovek iz Misurija bio vezan.

U tom trenutku mora da je Valeta napred kod ulaza došao k sebi. Podiže se, otvori jedno krilo od vrata i prodorno zagrmе ka dvorištu:

— Izdaja!

Kockar tada ispali jedan metak u njegovom pravcu. Zrno fijuknu po kamenom podu, odbi se i zviždeći prolete dalje.

Pucanj je imao samo za cilj da zadrži Valetu i da ga zastraši.

Međutim, ovaj čovek se nije mogao da zastraši. U velikim skokovima, divlje psujući, potrča napred kroz hodnik.

Holidej, kome je u međuvremenu

pošlo za rukom da vezane maršalove ruke potpuno oslobodi, povuče maršala izvan dometa svetlosti baklje, koja je dolazila iz prostorije u kojoj su bili bolesnici, napolje iza vrata.

Vajat odmah dohvati drugi kockarev kolt i uperi ga.

Holidej mu taman beše izvukao krpu, kojom su mu bila zapušena usta. Valeta tada halete.

Holidej je stajao nasred honika sa uperenim koltom u ruci.

— Stoj!

Valeta se naglo trže unazad kada primeti sablasnu kockarevu priliku kako se odjednom pojavio, kao da je izrasla iz poda.

Odmah pored vrata, unutra u prostoriji, u jednom držaču bila je zakačena jedna baklja, koja je skoro dogorela do drške.

Valeta, koji nije imao oružje kod sebe, odjednom skoči u stranu, pređe preko praga i dohvati izgorelu baklju.

U tom momentu pozadi se vrata otvoriše i „ljudi sa vešalima” prodreše u hodnik. Videli su samo čoveka bez kapuljače i sjuriše se na tobožnjeg protivnika.

Holidej se beše odmah sklonio iza vrata. Vajatu je u međuvremenu pošlo za rukom da u snažnom naporu preseče takođe i veze na nogama.

Baklja je ležala pored praga i tinjala. U hodniku je postalo mračno. Puzeći četvoronoške i glasno stenjući, izađe Kasedi iz bolesničke sale.

Koldvel, koji se u međuvremenu beše osvestio, uspravi se i ne razmišljajući ulete u gužvu gde su se tukli.

Valeta je stalno prodorno vikao kroz buku koja je besnela:

— Budale! Pustite me!

Međutim, nije ništa pomagalo. Ljudi behu zahvaćeni divljom panikom, kao i jednim stakatom pucnjeva, koje je kockar ispalio kroz goli hodnik, tako da se ona beskrajno poveća.

— Kako je? — prošaputa Holidej maršalu.

— Pa prilično — prekide ga maršal i dodade: — Pokušajte napred da posednete ulaz. Ja ću da potražim vođu.

Posle ovih reči već je nestao u dubokom mraku hodnika.

Dok Holidej taman se beše progurao pored bandita koji su se tukli, kada začu prodoran dvostruki zvižduk kroz hodnik.

Kockar se odmah stvori iza vrata i oseti da se neko sa desne strane duž zida približava.

Bio je to maršal, koji se takođe vratio i povukao u nišu od vrata.

U hodniku je sada vladala mrtva tišina.

Utom se začu iz pravca odakle je maločas odjeknuo zvižduk, poznati šištavi bezbojan glas vođe bande:

— U kući je Dok Holidej! A maršal je slobodan!

Valeta, kome mora da je pošlo za rukom da se oslobodi od drugih, gurnu ljude koji su stajali oko njega unazad i zagrme:

— Jeste li čuli, idioti! Napred, tražite ih!

Holidej oseti da se leva maršalova ruka steže oko njegovog desnog ručnog zgloba.

Vajat povuče Doka odmah pored desnog zida hodnika napred, gde je morao da stoji vođa.

Tada odjednom bljesnu svetlost pred njima i jedna baklja dolete iz jednog poprečnog hodnika u koridor.

Čvrsto priljubljeni uza zid stajala su dva prijatelja sa zapada, a za njima se začu prodoran Valetin glas:

— Tu su! Na njih!

I horda polete prema njima.

Vajat beše dograbio baklju i baci je prema maskiranim ljudima.

Tada prošišta kroz vazduh laso i obuhvati ga oko desne ruke i obori na pod.

Revolveri Doka Holideja su bljuvali vatru, snažan stakato metaka opet je odjekivao u hodniku kao grmljavina.

Međutim, sve što su pokušali bilo je uzaludno. Nisu mogli da odole velikoj premoći. Koridor se tu završavao i skretao u jedan pobočan hodnik, iz koga je vođa bacio baklju, te Holidej polete napred kako bi stigao do njega, ali ga tu dočeka snažna kiša olovne sačme. Olovo je praštalo po čitavoj dužini hodnika i sigurno da bi ga smrtno pogodilo, da se nije prisebno trgnuo nazad, kada je začu slab zvuk zapinjanja oroza na revolveru.

Vajat nije mogao da se oslobodi lasa pre nego što su stigli do njega, ali se branio nogama i rukama kao lav.

Uzaludno. Obojica su podlegla nadmoći i nekoliko minuta kasnije ležali su svezani, zapušenih usta, u koridoru. Oko njih su stajali „sivoliki“.

Vođa je dao nalog Valeti da obojici zarobljenika zavežu oči.

Zbog čega još i ova mera predostrožnosti? Savladana dvojica nisu imala više nikakvog izgleda. Ležali su obojica čvrsto zavezani na podu, sa zapušenim ustima, opkoljeni od

jednog tuceta bandita, koji su motrili na svaki njihov pokret.

Teško disanje bandita bilo je jedino što se moglo da čuje u hodniku. Vrata, koja su vodila u prostoriju gde su se nalazili bolesnici, Valeta je zalupio udarcem noge.

— Napravili ste nam dosta teškoća, pseta! — procedi kroz zube i raspali maršala snažno nogom u rebra. Zatim se okrete prema čoveku iz Džordžije, koga takođe raspali nogom: — Sam će đavo znati kako si se ti, prokleta hijeno, ovamo uvukao! Možeš li možda da se praviš nevidljivim, jel'? Šteta, to ti takođe neće ništa da koristi, Seo si u pogrešno sedlo. Umesto da se držiš tog prokletog tegljača šerifove zvezde, bolje bi ti bilo da pristupiš savezu. Dva puta ti je Kapučino slao poziv, međutim, ti si bio očigledno isuviše lukav da odgovoriš. Tvoja nesreća, Holideju. Sada si gotov. Sada ćeš umreti sa njim. Verovatno smatraš to za svoju čast da crkneš na njegovoj strani. Znaš li, uostalom, šta će se dogoditi sa vama dvojicom?

Pošto zarobljenici nisu mogli da odgovore, odgovorio je sam na svoje pitanje:

— Reći ću vam ja: crćićeš zajedno sa njim tamo unutra u tom kužnom paklu!

Pošto i sada nije bilo nikakve reakcije na njegove reči, viknu prenatlaženim glasom:

— Da, Dok Holideju, upao si u klopku! Zajedno sa njim, tvojim slavnim prijateljem! Gotovo je, gotovo zauvek! Neće biti više vuka iz Dodž Sitija, koji je bio stalno u poteri za članovima tajnog saveza, gonio ih i predstavljao uvek opasnost. To je prošlo, prošlo zauvek!

On napravi svoju već poznatu pauzu, a, zatim nastavi u podrugljivom tonu:

— Da li me uopšte poznaješ, Holideju? Ne? Onda je vreme da ti se predstavim. Moje ime je Valeta, Čezare, „Džim” Valeta. Ne moram da zahtevam od tebe, da ovo ime zapamtiš, jer za to više nećeš imati dovoljno vremena da se zadržavaš time. Ali, treba da znaš, da je to bio Džim Valeta, koji te je vođi prineo na žrtvu. Da li si ukapirao?

Pošto i sada nije mogao da primeti kod njega nikakvu reakciju, raspali ga još jedanput besno nogom, a zatim se odmah okrete prema maršalu.

A, ti bedni tegljaču šerifove zvezde, sigurno nisi ni mogao da sanjaš da ćeš u ovom lepom gradu disati poslednji put! Usred kužnih bolesnika koji umiru!

Opet jedna pauza. Naže se malo napred i reče zatim:

— Nema ništa od spomenika, Erpe. Šteta zbog toga. Poštenu lupeži u svim gradovima, u kojima si nosio zvezdu, verovatno bi ti rado jedan podigli. Ali, mi ćemo se za to pobrinuti, mi, tajni savez, da tvoje ime bude zaboravljeno, brže nego što ti sada misliš. Unišćićemo ga. Sa tvojom smrću biće izbrisano sa lica zemlje. — Podiže glavu i izusti promuklim glasom: A, ako se tada još neko bude usudio da ga spomene, umreće trenutno! Poći će za tobom u pakao! Tako će svi da okončaju, koji se budu suprotstavljali savezu, koji misle da smeju da se ogreše o našu organizaciju!

Uto maršalu beše pošlo za rukom da jezikom izbaci krpu iz usta.

— Zbog čega se dereš u stvari, Valeta? Da li se bojiš?

Metalni glas čoveka iz Misurija prodro je razbojniku do srži. Nehotice se pomeri unazad, stade jednome, koji je stajao iza njega, na nogu i tada se prodera:

— Izbacio je krpu iz usta! Brzo, ljudi, zgrabite ga!

Strah pred Vajatom krpom, koji je bio svezan tako da nije mogao ni da se pokrene, izgleda da je bio još uvek ogroman.

— Brzo, zapužite mu ponovo usta!
— viknu Valeta.

Dva čoveka se istovremeno obrusiše na čoveka iz Misurija, gurnuše mu maramicu ponovo između zuba i osiguraše je jednim šalom, koje je maršal pomeranjem mišića na licu uspeo da smakne.

Valeta naredi da mu donesu jednu novu baklju i pređe preko praga, koji je vodio u prostoriju gde su se nalazili bolesnici.

Žuto-crvena svetlost baklje, koja se dimila, prelete preko nesrećnika, koji su ležali zbijeni jedan pored drugog na slamaricama ispod pocpanih pokrivača. Strahovit smrad pokulja iz prostorije u hodnik.

Sve ovo izgleda da nije ni najmanje uzbuđivalo „čoveka sa vešalima”.

— Unutra sa njima! — viknu on u hodnik.

Kasedi, koji je verovao da zbog toga što je ranjen, neće morati da radi ovaj odvratni posao, trže se i prepade, kada Valeta dreknu na njega:

— Šta je sa tobom? Zbog čega ga ne zgrabiš?

— Ranjen sam.

— Pa, šta? Imaš još jednu ruku. Dograbi ga i povuci i kockara unutra! Koldvel dohvati kockara za obe noge i povuče ga napred.

Kasedi ga je sledio. Unutra se spotače o neki predmet i celom dužinom tresnu između ležaja dva bolesnika. Užasnut, naglo se diže, odvratno opsovaskoči preko tela dvojice zarobljenika i polete ka vratima.

Kasno. Na njima je stajao Valeta sa revolverom u ruci i zapetim orozom.

— Ruke uvis!

Brzo razoruža obojicu i naredi im:

— Vi ostajete ovde! Toliko dugo, dok ne primetite, da su obojica umrli.

— Ali, onda ćemo zajedno i mi sa njima da umremo! Ovde je takav vazduh da ne može da se diše.

— Lezite dole, dole je bolje — odgovori Valeta mirno, — Vođa je naredio da ostanete toliko dugo tu, dok ne budete znali da su oba nitkova gotova.

Vrata se zalupiše iza njih i stavi reza.

Koldvel tada uze zalet i baci se desnim ramenom na vrata. Kasedi ga dohvati i povuče nazad.

— Ostani ovde, idiote!

— Hoću da izađem napolje! — prodéra se Koldvel, koji je već izgubio nerve.

— Imaš da ostaneš ovde! — Kasedi ga ponovo gurnu nazad.

Koldvel odjednom istrže nož levom rukom.

— Skloni mi se s puta, dugački, inače ležaćeš odmah tu među kosturima! Sve je to bezumno! — viknu prenatlaženim glasom. — Zavr-

šićemo zajedno sa ovima ovde! Miris kuge se ne sme udisati!

— Uradi ono što ti je Valeta rekao. Lezi.

Međutim, Koldvel je bio van sebe. Baci se još jedanput svom snagom na vrata.

Kasedi ga tada dohvati i tresnu ga ivicom šake iza potiljka, tako da ovaj pade onesvešćen pored kockara na pod.

— Idiote — progovori hrapavim glasom Kasedi, koji je potpuno shvatio stvar. — Smrt te vreba sa obe strane vrata. Ovde od kuge, a napolje od Valeta.

Svetlost baklje se umiri.

Odjednom Vajat ugleda nad sobom Kasedija sa maskom.

— Prokleti kojotel! — prostenja „čovjek sa vešalima”. — Tebi treba da zahvalim da sam se našao u ovom paklu kuge, samo tebi! Ali, ja ću se osvetiti. Osvetiću se. — On skide masku sa glave i njegovo rošavo lice se pojavi. Sa promuklim krikom od besa baci se na maršala i steže ga obema rukama za grlo.

Vajat podiže još jedanput noge prema sebi, kao što je to pre četvrt sata uradio i odbaci bandita daleko od sebe.

Kasedi se sruši između slamarica na kamenom podu i tako snažno udari glavom a pod da za trenutak ostade ošamućeno da leži, ali se brzo povрати i ustade i raširenih nogu, klateći se, stade ispred maršala.

— Kako si se usudio, pseto! — dreknu. — Po drugi put si me gurnuo u ovo blato tu, u ovaj glib. Sada je svršeno!

Oči mu potamneše od zlokobne ljuštine. Podiže visoko nož i htjede da

se sa njim baci na bespomoćnog zarobljenka.

U tom trenutku odjeknu jedan pucaj u njegovom pravcu. Metak ga pogodi u vrat i odbaci nazad.

„Ljudi sa vešalima” napravili su opet grešku: zavezali su kockaru ruke napred na stomak. Dole ispod levog lakta nosio je kockar mali revolver, takozvani Kvik drou.

Prema tome, on još uvek nije bio pobeđen, taj opasni Holidej.

Metak odjeknu i tresnu bandita kao udarac maljem.

Vajat odmah otpuze napred i dohvati nož, koji je ispao Koldvelu. Naslani se leđima prema Holideju i tutnu prijatelju nož u ruku. Kockar u istom trenutku počeo svojim vezanim rukama da struže po konopcu, kojim su bili vezani maršalovi zglobovi na ruci. To nije bilo nimalo lako, pošto se Holidej jedva mogao da pokreće, a banda se ovog puta bila potrudila da maršal bude naročito dobro zavezan.

Međutim, konopac ipak popusti i tačno u tom trenutku Džefri Koldvel dođe k sebi. Onako ošamućen se uspravi i ugleda pred sobom, pri treperavoj svetlosti baklje, poluuspavljenu maršalovu priliku. Za delić sekudne uspe da shvati gde se nalazi i šta se ovde beše odigralo. Međutim, kada je hteo tada da skoči na maršala, bilo je kasno. Vajat Erp je uspeo brzo da preseče veze na nogama i da se okrene. Snažan udarac pesnice pogodi Koldvela u slepoočnicu i on ponovo pade.

U istom trenutku i kockar se beše oslobodio veza.

— A sada ništa drugo do napolje odavde — prostenja Holidej. — Da sam morao da ležim ovde još neko-

liko minuta i da dišem ovaj vazduh, onda bih mogao tu i da ostanem.

Ali maršal ostade još malo da kleči na podu i prvo dobro osmotri prostoriju.

Bilo je isključeno da nije bilo nijednog prozora. Kako može da se pravi soba za bolesnike u koju nije mogla da prodire svetlost!

Međutim, stvarno nij mogao nigde da primeti prozor. I sada, kada je maršal dobro pogledao oko sebe, ustanovi da to i nije bila prava bolesnička soba, već ništa drugo do mrtvačnice, u koju su, pri normalnim prilikama bili donošeni ljudi koji su umrli u bolnici, pre nego što bi krenuli na svoj poslednji put.

Kakva bezosećajnost — teške bolesnike ovde tako skupiti na gomi-lu!

Nužda zakon menja.

Bilo je to tačno. Nije bilo moguće ljude zahvaćene kugom pustiti da ovde u bolnici leže sa ostalim bolesnicima, pa su ih silom prilika sakupili i položili na slamarice u mrtvačnici. Međutim, bilo je više sestara, koje su se brinule o njima. Ali, „ljudi sa vešalima” su uklonili sestre. Po naređenju velikog vođe. Imali su da umru, svi koji su ležali u ovoj prostoriji, svi!

Nije bilo nikakve druge mogućnosti da se izađe odavde, osim kroz vrata. Vajat podiže desnu nogu i tresnu o bravu. Pri drugom pokušaju vrata popustiše.

Čovek iz Misurija ih u jednom pokretu širom otvori, istrže baklju iz ležišta i baci je u koridor, tako da su iskre poletele na sve strane.

Jedna čovek se trže unazad, proderavši se kao životinja, jer ga je užarena baklja pogodila. U svetlosti

iskri čovek iz Misurija mogao je da ga prepozna. Bio je to Valeta!

Kao nadraženi bik polete desperados ka vratima na čoveka iz Misurija.

Ali, više nije bilo pardona. Snažan udarac pesnice pogodi Valetu posred lica, odbaci unazad, gde se skljkoka kod suprotnog zida.

Vajat Erp stajao je sada u koridoru i šutnuo nogom baklju, koja je ležala tik kraj njega na podu, tako da ona odlete daleko u hodnik prema ulazu.

Preko nije bilo nikog. Međutim, iza njega, u udubljenju jednih vrata mora da je stajao neki čovek, koji mu se baci na leđa.

On je to u svakom slučaju name-ravao, ali mu nije potpuno uspelo, jer se čovek iz Misurija malo okrete i zadade mu jedan bekhend, koji ga snažno pogodi u jabučicu.

Treći bandit, koji je izgleda ovde čuvao stražu, uhvati maglu kada je primetio visoko uspravljenog čoveka iz Misurija, kao nekog boga osвете pred sobom, pri svetlosti baklje koja se gasila.

Vajat polete ka Valeti, istrže mu revolver iz futrole i sada je moglo da se pojavi čitavo indijansko ple-me krvožednih Pineridža, on se neće pomaći ni za korak!

Holidej je stajao pored njega, ali licem okrenutim ka ulazu, dok je maršal posmatrao drugi ugao hodnika.

— Šta ste maločas rekli kod vrata? — upita Holidej sa jetkim podsmehom. — Ol rajt, malo sam se zadržao. — Kockar koji je bez daljnog sa sarkazmom ovladao situacijom, otrča ka ulaznim vratima, šutnu i on baklju, tako da ova odlete čita-

vom dužinom hodnika i maršalu tako omogućiti da baci pogled u poprečni hodnik.

Međutim, tamo nije bilo nikog.

Dok Holidej otvori velika vrata i pogleda u dvorište.

Prazno!

Vajat se okreće i zastade pred Valetom.

— Diži se!

Bandit beše izgubio svoju kapuljaču i sada je čučao kraj zida, oslonjen laktovima o pod, posmatrajući očima koje su sevale čoveka iz Misurija.

— Ne mogu.

— Rekao sam da se dignesh!

„Čovek sa vešalima” se podiže na kolena i pokušava da se uspravi. To mu je jedva pošlo za rukom. Verovatno je prilikom pada povredio kost na levoj nozi. A možda je i simularao.

Maršal se saže, dograbí jedan komad konopca koji je tu našao i sa njim veza razbojniku ruke na leđa. Zatim ga dograbí za rame i gurnu napred.

— Hajde, mrdaj, Valeta!

Bandit krenu, hramajući, pognute glave.

Ali, ako su Vajat Erp i Dok Holidej smatrali da se ovaj pacov u ljudskom obliku predao, onda su se grdnom prevarili.

Naime, kada je Valeta došao do vrata, odjednom u naglom skoku prelete čitavo stepenište, dospevši u dvorište krenu na levu stranu ka žbunu tekarile, a zatim laganim skokovima pojuri ka šupi za smeštaj pribora.

Ali tu ga maršal sustiže.

Valeta se okreće naglo, pade ledi-

ma okrenut zemlji i pokuša da protivnika odbaci nazad svojim nogama. To mu, doduše, nije upelo, ali, usled pada mora da su mu popustile veze na rukama. Skoči na noge i polete na protivnika kao divlja mačka.

Međutim, ako je čovek iz Misurija u poslednjim časovima zaista bio loše sreće i izgledao više nego slabo, ovaj Čezare Valeta nije mu sada mogao više ništa. Jednim teškim udarcem desnice odbaci zlikovca ka šupi za pribor, odakle se ovaj ipak odbi kao gumena lopta i pognutom glavom pokuša da udari maršala.

Vajat malo koraknu u stranu i izbegnu udarac, dograbí čoveka koji je poleteo i tresnu ga snažno u bradu, tako da se ovaj sruši.

Holidej se našao odmah tu i razbojniku ponovo zavezao ruke.

Ovoga puta bio je tako zavezan, da se nije mogao tako lako da odreši.

Kockar tada krenu ka vratima, kroz koja je maločas hteo da izađe u dvorište, ali ona se nisu mogla da otvore sa spoljne strane. Pogleda na ulicu i dade znak maršalu, koji pođe za njim, zajedno sa Valetom.

Okolnim putem došli su opet u deo grada „Kedar hils”, gde Dok Holidej pronađe svog vranca još uvep privezanog za prečagu i odvede ga u ono dvorište u kojem je takođe i riđan čoveka iz Misurija bio smešten.

Obo konja stajala su jedan pored drugog u boksovima, a dva čoveka naslonila su se na ulaz u štalu.

Valeta je ležao pozadi u sobi za smeštaj hrane, vezanih ruku i nogu, a pored toga, čvrsto osiguran jednim

lancem za stoku. Bilo je nemoguće da pobegne.

Dva prijatelja sa zapada ukočeno su posmatrala mračno dvorište.

Neka noćna ptica prelete preko ulice, lupajući krilima, u pravcu reke. Vajat Erp pogleda za njom, obriša se levim rukavom po čelu i tek sada oseti snažan bol na obrazu.

Kada je Holidej primetio, da je on uzeo komad platna, otepcivši ga sa košulje, kako bi ga stavio na ranu koja mu se ponovo otvorila, reče:

— To nije dobro. Moramo što pre da izađemo iz grada i da očistimo ranu.

Maršal klimnu glavom, ali i dalje ostade da stoji i baci pogled prema nebu u noći, podiže svoje široke grudi i teško uzdahnu. Konačno progovori i iz njegovog grla se začuše samo dve teške reči:

— Ta kuga...

Kockar pogleda čuteći pred sobom. Levom rukom izvadi svoju zlatnu tabakeru, koju mu je otac svojevremeno poklonio, kada je postao doktor, potraži jednu svoju cigaretu, ali ne nađe ništa, jer je poslednju cigaretu popušio sinoć gore u blizini Overlandovog puta, pre nego što je načinio užasno otkriće pored iskopane rake.

Čovek iz Misurija gurnu ruku u džep od prsluka i izvadi iz njega jednu izgužvanu cigaru.

— Možda biste mogli ipak da probate — reče, ne pogledavši svog prijatelja.

Holidej je dohvati i pripali zgužvanu cigaru.

Jedno vreme bila je opet tišina. Čovek iz Misurija tada reče:

— Kako je moglo to da mi promakne da ovde u gradu vlada razna bolest! Kola i kola su prolazila pored mene i ja jednostavno nisam na to obraćao pažnju.

— Nemojte od toga da pravite problem — odgovori kockar. — I meni se isto to dogodilo. Bio je puk slučaj da sam odjednom posumnjao, kada sam napolju van grada primetio kako su želeli da sahrane jednog od umrlih. Misao na našeg teškog prijatelja učinila nas je bolesnim. I, ako ne budemo gledali da se što pre iskobeljamo iz ovog kužnog pakla, onda neću da dam ni jedan cent više za vaše zdravlje.

Govorio je samo o zdravlju prijatelja — njegovo sopstveno stanje bilo mu je opet potpuno nevažno.

Od Valeta nisu mogli ništa da saznaju. Maršal je tri puta pokušavao. Međutim, okoreli „čovek sa vešalima“ nije ni pomišljao da pusti glas od sebe.

Nije li vođa negde ovde u gradu imao svoje prebivalište?

Bilo je isključeno tražiti ga sada u velikom El Pasu, koji je dahao pod bičem kuge.

U koralu su našli jednog konja, na koga su privezali Valetu. Zatim oko dva sata napustiše grad i odjahaše u pravcu reke, gde Holidej maršalu očisti odmah rane i ogrebotine.

Lagano su tekle pored njih crne vode Rio Grande del Norte. Preko, na drugoj strani reke, mogle su da se primete svetlosti malog naselja Ciudad Huarez. Uzani most vodio je preko, a usred toka reke bila je granica između Sjedinjenih Država i Meksika.

Oblaci se behu razili i mesec je

rasuo svoju srebrnastu svetlost nad rekom. Izgledalo je sve miroljubivo i tiho i ništa nije ukazivalo na užas, koji se nalazio iza dvojice prijatelja sa zapada.

Vajat, povede svog riđeg konja preko uzanog mosta na Rio Grande.

Holidej ga je sledio, vodeći konja na kojem se nalazio Valeta, za sobom.

Kada su prošli polovinu mosta, odjednom u njihovom pravcu odjeknu pucanj iz puške.

Maršal zaustavi svog konja i oštro pogleda na obalu preko puta.

Preko odjeknu hrapavi glas:

— Nemojte da se usudite da pređete preko reke! Kuga neka ostane preko u El Pasu.

Dakle, tako je izgledala stvar. Ljudi preko, u Ciudad Huarezu, znali su dobro da je u El Pasu besnela kuga i oni su se razumljivo borili protiv toga, kako strašna bolest ne bi bila preko reke prenesena kod njih.

Dakle put preko bio je zatvoren. Hteli ili ne, morali su da se okrenu i da krenu nazad ka gradu.

Sa ovim malim izletom izgleda kao da im se povratilo prisustvo duha. Sa desne strane na uglu Mirtl bulevara i ulice Stanton bila je jedna velika krčma, čija su vrata i prozori bili otvoreni.

Dok Holidej skliznu iz sedla i pope se na verandu. Na ulazu zapali šibicu i pogleda u unutrašnjost krčme.

Meteža, koji je očekivao da vidi, nije bilo. Naprotiv, stolice su uredno stajale okolo stolova, a boce na polici iznad šanka svetlucale su ispred velikog ogledala.

Ovde mora da je smrt došla sas-

vim iznenađa i sopstvenika ove kuće odnela, ne načinivši nikakav haos za sobom.

Holidej priđe šanku, uze jednu bocu viskija sa police i baci novčić na limom prevučen šank.

Novčić nekoliko puta zaigra i napravi mali kolut pre nego što se umiri.

Kockar tada primeti sa leve strane pored vrata jedan ogroman muzički automat. Bilo je to samo njemu svojstveno da u ovoj situaciji još priđe muzičkom automatu i stavi novčić u otvor i da sačeka dok se monstrum ne pokrene, škripeći i lupajući pesmu Teksasa, bez ritma i harmonije.

Maršal Erp nikada neće zaboraviti trenutak u kome je opet video Holideja na mračnom ulazu u krčmu, kako mu se odjednom svetluca bela košulja na grudima u mraku i kako zastaje na kraju verande, dok je automat užasno lupao i podigao desnu ruku u kojoj je bila boca sa viskijem. Vajat Erp će moći skoro još pola veka da misli na ovu sliku. A prijatelj, koji je gore nožem izvadio zapušač iz boce, imaće vrlo malo vremena da se seća ove noći u El Pasu. Jer poslednji čas na smrt osuđenog doktora Džona Henrija Holideja se približavao ogromnim koracima.

Pa, ipak, proći će još beskrajno mnogo vremena između ove noći u El Pasu i njegovog poslednjeg časa, sudnjeg dana Doka Holideja. Obilje gusto zbijenih događaja, koje će baš u ovakvom vremenu, u jednoj ovakvoj zemlji i jednom takvom čoveku moći da se dogodi.

Holidej izvadi dve posude iz svo-

je tašne na sedlu, napuni ih do polovine i jednu pruži maršalu.

Ovog puta čovek iz Misurija je popio — mada je on inače bio uporni protivnik alkohola — viski naskap.

Zatim se potrese, kao da mu je bilo zima.

Kockar mu uputi zabrinut pogled.

— Treba da uzmete još jedan, Vajate.

— Ne, hvala, dosta je.

— Nema „ne“! Čovek ne može da stoji na jednoj nozi. Pružite ovamo posudu.

Kockar mu nali još jedanput i ovo ga puta napunio je posudu do vrha.

— Ispite! — reče čudno prodornim glasom.

Hteo ili ne maršal, izvrnu jak viski u sebe. Kroz žile mu odjednom prostruja užarena vrućina.

Holidej je stajao pored njega sa bocom.

— Tako, a sada mi pružite ruke.

Vajat začuđeno poslušao ovo naređenje. Nekadašnji lekar ga polj viskijem i naredi mu da ruke trlja dok se ne osuše.

Isto je učinio i sa svojim rukama.

— Zbog čega je to dobro? — hteo je Vajat da zna.

— Alkohol je za razne stvari dobar, maršale. Pre svega ubija mnoštvo bakterija.

Vajat pogleda svog prijatelja uzbuđeno.

— Smatrate li mogućnim da smo se u ovoj rupi zarazili od kuge?

Holidej podiže ramena i zatim ih lagano spusti.

— To je teško reći. U načelu, zarazna bolest prenosi se samo sa čoveka na čoveka.

On zatvori bocu i gurnu je u taš-

nu na sedlu. Zatim se pope na konja i reče, dok je navlačio šešir duboko na čelo:.

— Tako. Što se mene tiče, možemo opet da jašimo u pakao, kako bismo se sreli sa našim prijateljem.

*
* *

„Čovek sa vešalima“ Čezare Valeta nemo je posmatrao ovu scenu. Kakvi su to bili ljudi, protivu kojih se on borio! Iako se on sam sa divljom plahovitošću mladog desperadosa borio, ipak nije mogao da se suprotstavi ovoj dvojici iz Dodž Siti-ja. On je tek danas u vrtlogu borbe pokleknuo. Međutim njihov život bio je već godinama borba. U mrtvačnici bolnice San Antonio izbegli su sigurnu smrt i već su bili spremni da počnu borbu iznova. Veliki vođa bio je u pravu kada ih nije potcenjivao. Oni su zaista bili najopasniji protivnici, koje je savez mogao da zamisli, opasniji možda nego čitav eskadron vojnika, ako bi bio protivu njih.

Jahali su putem za Paisano, dole do puta za Hokins, a odatle je počinjao široki put Almeda.

Odmah druga kuća sa leve strane bila je šerifova kancelarija.

Vajat Erp je to tačno znao.

Bila je to prilično velika, u neku ruku luksuzna, dvospratna građevina, koja je ležala u potpunom mraku.

El Paso kao da je izumro.

Vajat skliznuo iz sedla, dobaci kockaru dizgine i pope se na ravnu verandu.

Vrata od kancelarije bila su zatvorena.

Vajat ih gurnu. U tom trenutku začu škljocanje oroza na revolveru, odmah se trže unazad i takođe izvadili oružje iz futrole.

— Ko je tamo? — čuo se kreštavi glas nekog čoveka iz mraka.

— Tražim šerifa.

— Šerif je ovde. Šta hoćete? Ostanite napolju. Kuga je u gradu. Nisam poludeo! Neću i ja da umrem!

— Zovem se Erp. Imam sa vama da razgovaram, šerife.

— Erp? Ne poznajem vas. Ostavite me na miru! Nemam nameru da izlazim napolje. Ja sam još zdrav i ne želim da dođem ni sa kim u dodir. Neću...

— Ne ponašajte se tako, čoveče! Izadite napolje! Moram sa vama da razgovaram!

— Već sam vam rekao da nemam šta sa vama da pričam. I, ako sada ne nestanete sa vrata, pucaću. Danas može svako da donese nekome smrt u kuću!

Međutim, maršal još više otvori vrata i uđe u prostoriju.

— Ja sam Vajat Erp, šerife. Došao sam da razgovaram sa vama.

Vajat je čuo kako je revolver bio ukočen i tada primeti u pozadini prostorije jednu suvonjavu priliku koja je na sebi imala dugu belu noćnu košulju kako prilazi.

Šerif je bio čovek malog rasta od svojih pedesetak godina, sa dugom, čupavom sedom kosom i telom suvim kao vreteno. Još uvek je držao revolver u desnoj ruci koja je lako podrhtavala. Zastao je na sredini sobe.

— Vi ste Vajat Erp? — upita nesigurnim glasom.

— Da.

— Zar ste vi, maršale, do đavola, našli baš sada da dođete u grad! Kuga besni u El Pasu.

— Znam.

— Pa? Zar se uopšte ne bojite?

— Naravno da se bojim kuge. Ali, nije ni potrebno da je donesem.

— Šta vas dovodi ovamo? Moramo da odvlačimo mnoge ljude iz grada, mnoge mrtve. Niko ne zna koliko. Možda je to stotinu, možda i više. Ne bi me čudilo da je pola grada zaraženo.

— „Ljudi sa vešalima” su u gradu, šerife.

— Štaaa?

Šerif krenu teturajući se do stola, ostavi revolver, otvori vrata od ormara i uze jedne pantalone, koje navuče teško dišući, zatim obuče jedan par čizama i na kraju kaput. Dok je prikopčavao opasač sa oružjem, ruke su mu snažno drhtale.

— „Ljudi sa vešalima”? To mora da je šala!

— Na žalost, nije.

Šerif priteže svoj opasač i stade raširenih nogu i stegnutih pesnica.

— Ali, kako to da razumem? „Ljudi sa vešalima”? Šta traže oni u El Pasu? U El Pasu je smrt, crna smrt! Nijedan bandit nije toliko lud da se izloži toj opasnosti.

— Veliki vođa maskiranih ljudi preuzeo je opasnost na sebe. On je u El Pasu.

— I pored najbolje volje to ne mogu da zamislim, mister Erpe. Izvinite...

— Dohvati se desnom rukom počelu i obrisa znoj.

Maršal nije mogao odjednom da se otrgne neobično neprijatnog osećanja. I sam nije znao šta je to bilo,

ali nešto ga je teralo da ostane, tu gde je stajao.

Šerif je išao nemirno tamo-amo, stalno brišući iznova krupne graške znoja sa čela.

— „Ljudi sa vešalima” — proste-
nja. — To ipak nije moguće. Pa, šta
traže oni u El Pasu?

Uto se začuše koraci na verandi.
Maršal se naglo okrete, pripre-
mivši revolver.

Međutim, bio je to Dok Holidej,
koji je uveo unutra Valetu.

— Zbog čega da vučemo sa sobom
i dalje ovog momka, maršale? Ovde
verovatno možemo da ga negde zat-
vorimo. Hej, ko je to tu?

— Šerif — odgovori maršal.
Šerif Mek Faden obrisa čelo i uk-
očeno pogleda kockara.

— Ko je to? I koga to vodi sa so-
bom?

— To je Dok Holidej. Dovodi jed-
nog zarobljenog „čoveka sa vešali-
ma”.

— Jednog „čoveka sa vešalima”...
— Opet Mek Faden obrisa čelo. Ta-
da upali šibicu i pridrža je nad fi-
tiljem kerozinske lapme, koja je sta-
jala pred njim na stolu. Kada njena
bleda svetlost obasja njegovu prili-
ku, kockar dohvati maršala za levu
podlakticu i steže je.

Vajat uputi prijatelju jedan upi-
tan pogled.

Holidej pokaza rukom na oznoje-
no šerifovo lice. Zatim reče tiho:

— On je bolestan.
Mek Faden je to čuo, podiže gla-
vu i zakrešta: — Šta to govorite?!
— Počeo je da krklja i njegova su-
vonjava kokošija prsa pomerala su
se gore-dole. — Šta ste rekli, Dok,
da sam ja bolestan? To nije istina.
To nije istina! — Odjednom dohva-

ti svoj revolver i uperi ga na koc-
kara. — To je laž! Recite odmah da
je to laž, Dok! Ne možete vi uopšte
da znate da li sam ja bolestan. Ka-
ko ćete to da potvrdite? Ja sam ih
samo doneo u mrtvačnicu, zajedno
sa Vilijem Pridenom i Džerijem Fic-
džeraldnom... Nisam sa njima imao
ničeg zajedničkog. Samo bolesnike,
bolesnike, samo smo njih unosili u
mrtvačnicu, sa Vilijem Pridenom i
Džerijem Ficdžeraldnom.

Maršalove reči tupo su odjekivale
u njegovim ušima:

— A gde je Vili Priden sada? I
gde je Džeri Ficdžerald?

— Njih dvojica, oni su... oni
su... Ficdžeralda su pronašli jed-
nog popodneva u njegovoj sobi. Bio
je izgubljen, izgubljen je bio. Molio
me je da ga izvedem iz grada. Od-
veo sam ga napolje u Ovlego, ne
baš do tamo, kada je na jedno pola
milje pre toga umro. Uvio sam ga
u jedno ćebe i zakopao u zemlju,
tri stope duboko. Možete da odete
i da vidite.

— A Priden? — pređe lomno pre-
ko usana čoveka iz Misurija.

— On je gotov, on je gotov. Re-
kao sam mu da dobrovoljno treba
da ode u mrtvačnicu, ne znam, mo-
ra da se isuviše zadržavao sa bo-
lesnicima, još prekjuče. Međutim,
on je još živ. U svakom slučaju, bio
je živ još oko šest sati. Ne znam
da li je zatvoren u mrtvačnici ili
se još uvek krije u svojoj kućici.
Ne znam. Ali, ja, ja nisam ipak bo-
lestan!

Ponovo planu i okupa se sav u
znoju. Velike graške znoja stajale
su mu opet na čelu.

— Ipak, šerife — reče Džordži-

janac poluglasno. — Vi ste bolesni.

Mali čovek pred njima odjednom se na čudan način promeni. Lice mu odjednom postade žuto-zeleno, kolena su mu se počela da tresu, zadržetura se dva koraka unazad, iznenada istrže revolver i stavi njegovu cev sebi na slepoočnicu.

Vajat polete na njega.

Međutim, brži je bio metak iz kockarevog poniklovanog frontier revolvera. Izbaci šerifu oružje iz ruke.

Široko raširenih očiju izbeći se čovek na obojicu.

— Šta hoćete? Zbog čega me sprečavate da odem tamo, gde su i ostali? Ja sam bolestan! Ja sam izgubljen! Imam kugu! Kugu!

Posrnu jedan korak i sruši se ispred maršala.

Čovek iz Misurija potresen posmatrao je nesrećnika pred sobom. Zatim pogleda Holideja.

— Zar ne možete da mu pomognete?

Kockar zavrte glavom.

— Ne, ne više.

Džoe Endrju David Mek Faden umro je još u toku iste noći, zahvaćen zaraznom bolešću, koja izgleda da je dohvatila gvozdenim kandžama ceo njegov grad.

Međutim, pre svega bio je to strah koji ga je ubio. Doduše, i tako nije bilo sredstava koje bi ga otrglo iz kandži zarazne bolesti, ali, njegova zapanjujuće brza smrt nastala je pre svega iz bojazni, od velikog straha pred smrću.

Vajat Erp i Dok Holidej zamotашe ga u jedno čebe i odnesoše napoље na jedna kola.

Kada je počela da sviće zora, od-

nesoše ga dole na reku i zakopaše tri stope duboko pod zemljom. Vajat Erp je napravio jedan drveni krst i prikačio na njega šerifovu zvezdu. Stavio je krst na malu humku.

Kada su stavili Džima Valetu u zatyor, koji se nalazio iza kancelarije, dva prijatelja iz Dodža napustiše prostorije, kako bi poslednje časove noći proveli na otvorenom prostoru.

Kada su se ujutru vratili, primetili su kako Almeda putem opet idu kola. Iz svih ulica i uličica dolazila su vozila, prolazeći nemo pored njih i odnoseći svoj tužan teret napolje van grada na reku ili u savanu.

Oko šest i trideset obojica primeće pred gradskom većnicom više ljudi, koji su međusobno nešto razgovarali.

Kada su primetili da im se približavaju dva stranca, skloniše se sa široke verande gradske većnice, ne prilazeći blizu jedan drugome.

Jedan stariji čovek sa bradom ispruži ruku i viknu preklinjući:

— Nestanite! Kuga je u gradu.

Maršal se i pored toga približi, praćen od kockara i zastade na sredini ulice.

— Ja sam gradonačelnik — reče stari.

— To znamo. Mi tražimo gradonačelnika.

Starac skupi svoju kravatu i brižljivo je priveza. Zatim prođe rukom kroz grguravu, rastresitu kosu i zakopča otvoreni prsluk.

— Šta hoćete? — procedi promuklo iz grla. — Vidite šta se ovde događa? Svuda odnose mrtve iz ku-

ća. Najbolje biste uradili, ako biste smesta iščezli iz grada.

— Moje ime je Erp — reče maršal mirno i pogleda u sive oči gradonačelnika. — Hteo bih samo nešto da upitam, gradonačelniče...

— Erp? — promuca stari i prođe rukom lagano iza okovratnika. — Da niste vi možda Vajat Erp, maršal?

— Da.

Gradonačelnik izmeni pogled sa ostalim ljudima na verandi, a zatim odgovori:

— Žao mi je, mister Erp, što moram da vas tako dočekam, ali došli ste u najmračnijem času našega grada.

— Zar nema ovde nikakvih lekara? — dobaci čovek iz Misurija.

— Lekara? Da, ipak, trojica su bila u gradu, doktor Vibert je među prvima umro. Doktor Hanemaher leži u bolnici San Antonio.

— U mrtvačnici?

— Znate za to?

— Ne, samo tako mislim.

— Samo mislite? — promuca gradonačelnik prebledivši. — Šta znate o tome?

— Danas sam bio u toj prostoriji.

— Bili ste...?

— Da, zatvoren, zajedno sa Dok Holidejom, koga ovde vidite.

— Bili ste zatvoreni? Jesu li sestre poludele?

— Sestara tamo nema više. Bili su banditi, koji su nas zatvorili.

— Banditi?

— „Ljudi sa vešalima”.

Kao da je neki trzaj prošao kroz ljude na verandi gradske većnice.

— „Ljudi sa vešalima”... — promuca gradonačelnik i stade na ste-

penište verande. — Ali, kako je to uopšte moguće? „Ljudi sa vešalima”! Sada, kada u gradu besni ova zaražna bolest?!

— Da, to i šerif takođe nije hteo da veruje.

— Šerif? — prekide ga gradonačelnik, nabravši čelo. — Bili ste kod njega?

— Da. Kada smo ga potražili još je živio.

— On je... dakle... mrtav?

Čovek iz Misurija klimnu glavom.

— Da, jutros u zoru sahranili smo ga dole kod reke. Njegov sam grob označio. Možete lako da ga nađete.

Gradonačelnik proguta knedlu, siđe lagano niz stepenice i zastade na nekoliko jardi ispred maršala.

— Doktor Simons je juče ujutru ekspresnom poštom otišao za Rosvel, jer se nada da će moći odande da dobije pomoć, maršale.

— Pomoć? Kako treba da izgleda ta pomoć?

— Nama su potrebni lekovi. Sve je utrošeno. Zarazna bolest naletela je kao oluja. Mora da ju je neki stranac doneo sa sobom sa juga. Mislim da je to bio jedan melez iz Čihuahua. Jedan Kreolac. On je bio prvi, koji se razboleo. On je ostale zarazio. Neko kaže da je to bio neki bandit, neki...

Gradonačelnik naglo prekide i pomeri se jedan korak unazad, zatim se okrenu i pogleda ljude, koji su stajali gore na verandi, svakoga po redu, a zatim promuklo reče:

— Nije li Feri Gardener rekao da je to bio jedan sa sivom maskom, taj bolesni Kreolac, koji je odjednom legao bolestan tu u gradu? I niko

nije znao kako je strahovita zarazna bolest bila, koja se nalazila u njemu.

„Čovek sa vešalima” je znači bio taj koji je dovukao kugu u grad!

Da li je to zaista bilo slučajno?

Naravno, to mora da je bilo slučajno, jer svaka druga pomisao bila bi gnusna. Na primer da se pretpostavi da je veliki šef ovoga Kreolca poslao ovamo u grad — čoveka, za koga je znao da je bio zaražen kugom!

Ovo pitanje nije nikada bilo objašnjeno i potonulo je u tami onog dana.

Pa ipak, ljudi naših dana, koji događaje iz ondašnjih vremena mogu da posmatraju sa odgovarajućeg staništa, teško da mogu da veruju da veliki vođa nije imao ničega zajedničkog sa pojavom bolesnog Kreolca u El Pasu. Jer, sigurno nije bilo slučajno da se vođa bande baš pojavio u isto vreme ovde u gradu. Mora da je došao pre nego što je Kreolac bio tu, ili u isto vreme. Verovatno da je znao za njega i da ga je poslao u grad. U vreme kada se već počeo da pribojava da je maršal krenuo u pravcu El Pasa.

Pa ipak, ova strašna sumnja nije mogla biti ničim dokazana. Ostala je za uvek vezana za bandu maskiranih ljudi.

Gradonačelnik je stajao tu ukočenog lica, sa rukama na slepoočnicama, posmatrajući maršala.

— To je strašno! Znači da su „ljudi sa vešalima” u gradu.

— Ne znam da li su još ovde, ali u protekloj noći su bili tu. Naći ćete u dvorištu bolnice izgorelo postolje vešala, koje je u čast moje planirane smrti bilo potpaljeno.

Čovek iz Misurija zahtevao je od gradonačelnika da odmah preduzme sve mere, kako se strahovita zarazna bolest ne bi dalje širila.

Međutim, gradonačelnik koji je počeo da drhti, nije bio sposoban da primi bilo kakav savet. Nervi su mu bili tako popustili, da se on okrete prema jednom visokom plavom čoveku, koji je bio mirno naslonjen na jedan od stubova na verandi i pažljivo pratio razgovor njih dvojice.

— Džime, bilo bi dobro da ti uzmeš stvari u svoje ruke — reče. I, okrenuvši se tada maršalu, objasni: — To je moj zamenik, Džim Janke. On sve radi bolje od mene. Džime, govori sa maršalom. On će ti reći šta treba da radiš. Ja sam gotov, potpuno gotov sa nervima.

Dok Holidej posavetova zamenika gradonačelnika da se odmah pobrine kako bi se zdravi ljudi evakuirali u deo grada gde ne bi bili izloženi opasnosti da budu zahvaćeni zaraznom bolešću. Bolesne moraju, hteli ili ne hteli, da smeste u deo grada na „Kedrovom brežuljku”. Najvažnija zapovest toga časa bila je, u svakom slučaju, da stanovništvo vodi računa o apsolutnoj čistoci. Bilo je mnogo stvari na koje je trebalo obratiti pažnju i koje su u prvoj panici jednostavno zaboravljene.

U osnovi, ljudi u El Pasu znali su sasvim dobro šta treba da rade. Strahovita bolest, koja je kao oluja naletela u grad, samo ih je prepala i potpuno obezglavila.

Lekova — svakako, njih nije bilo u El Pasu. Obe apoteke, koje su prodavale lekove, bile su već odavno prazne.

El Paso se borio sada za svoj život.

Na sreću mogla je zarazna bolest, kroz striktno odvajanje zdravih od bolesnih, da bude zaustavljena.

Pošto je delimično zaveden red u slobodnom delu grada, našli su se takođe dobrovoljci, koji su pretražili kuće i uskoro se znalo gde se još nalaze bolesni. Vrata na kućama, u kojima su se nalazili zaraženi, bila su označena jednim crnim krstom.

Kada su dobrovoljci prokrstarili gradom, maršal je znao da su se „ljudi sa vešalima” povukli.

— Hteo bih samo da znam gde su se motali lupeži, sa kojima smo se sukobili u ulici gore na Kedar hilsu — reče kockar.

Maršal slegne ramenima.

— Sigurno da su od početka bili u kućama u kojima smo ih zatekli. Holidej naprci nos i razvuče lice.

— Pošto su se oni ovde dosta dugo zadržali, to nije isključeno da je neko od njih već zaražen. To, naravno, znači opasnost i za ostale, jer se lupeži drže jedan uz drugog. Ukoliko je jedan zaražen, onda je gotova čitava banda.

Ove proročanske reči će se obistinčiti.

*

* *

Tri dana kasnije Vajat Erp i Dok Holidej prešli su u pokrajini Lune, na udaljenosti od devedeset i osam milja od El Pasa, u planinama Florida mali planinski potok i naišli su tamo na jednog starog Indijanca, koji je na reci prao pokrivače.

Bio je to vrlo stari čovek izbraždanog lica, tamne kože i duboko

crnim očima. Njegova, nekada sigurno plavo-crna kosa, bila je protkana srebrnasto sivim pramenovima i visila mu je preko uzanih, izmučenih ramena.

Bacio je samo kratak upitni pogled na oba jahača i na zarobljenika, koga su vodili sa sobom.

Da, maršal je pomoćnika Valetu poveo iz El Pasa. Nije hteo da rizikuje da ovog opasnog bandita njegovi drugari oslobode iz zatvora u gradu. Poveo je „čoveka sa vešalima” sa sobom za Tombston, kako bi tamo bila podignuta optužba protiv njega. I isto kao i njegov pret hodnik Kapučine, i lukavi Valeta biće osuđen na doživotni prinudan rad.

Čovek iz Misurija beše bacio samo jedan kratak pogled na crvenokošca i taman htede da produži sa jahanjem, kada odjednom nešto ot kri, što privuče njegovu pažnju.

Sa desne Indijančeve strane nalazilo se više, brižljivo složenih jedno na drugo, marama, čija je boja bila na svoj način siva.

Siva boja, koja je podsećala na boju pacova!

I na sive marama „ljudi sa vešalima”!

Vajat zaustavi svog konja, skliznu iz sedla i priđe starom.

Ovaj je i dalje nastavljao svoj posao.

Maršal čučnu i pogleda u sive marama, a, zatim reče:

— Rado bih pitao crvenog čoveka od koga je dobio ove sive marama?

Indijanac naglo podiže glavu i upi svoj pogled u oči belog čoveka.

— Od kuda beli čovek tako nešto

da pita? — odgovori stari grlenim glasom.

— Hoću da ti kažem, crveni čoveče, da ove marame nose ljudi, kojih bolje da nije na ovom svetu.

Indijanac samo klimnu glavom, zatim se okrenu svom poslu nastavi da ispira pokrivače u vodi potoka.

— Crveni čovek nije odgovorio na moje pitanje.

— Ne, nisam odgovorio.

— Zbog čega ne?

— Zato što neću da odgovorim.

Maršal se tada uspravi i Indijanac, koji ga je merio svojim razrokim pogledom, primeti da je beli čovek odjednom držao jedan teški revolver u svojoj levoj ruci.

Crvenokožac lagano ustade i pogleda bezizražajno u lice čoveka iz Misurija.

— Odgovori na moje pitanje.

Indijanac klimnu glavom.

— Da, nema razloga da zbog toga izgubim svoj život. Marame pripadaju nekolicini bledolikih, koji se nedaleko od Arko del Diablo nalaze u jednoj planinskoj kućici.

— Koliko je to ljudi?

— Nisam ih brojao.

— Crveni čovek laže. Ja znam, da jedan Indijanac uvek broji bele ljude, kada ih posmatra.

— Dobro. Toliko je ljudi, koliko prstiju imam na jednoj ruci. A, na putu odavde video sam pet svežih humki.

Pet belih ljudi nalaze se, dakle, u planinskoj kućici na Arko del Diablo. Ljudi, koji nose sive marame, kao što ih nose „ljudi sa vešalima”. A crveni je pronašao i pet svežih humki!

— Koliko je kućica udaljena odavde? — raspitivao se maršal.

— Jedan sat odavde.

— Jedan sat na konju?

Crveni klimnu glavom.

— Gde ti se nalazi konj?

Indijanac pokaza rukom na jedan žbun, koji se nalazio šest ili sedam jardi udaljen od potoka.

Džordžijanac dobaci maršalu uzde crnog konja, na kojem je bio Valeta, okrenu svog vranca i u polukrugu odjaha oko žbuna.

Kada se vrati ne reče ništa.

Indijanac ga odmeri i odjednom mu se u očima pojavi mali smešak.

— Dva bela čoveka su vrlo obazrivi ljudi.

— To nam nećeš zameriti, crveni čoveče.

Iza žbuna stajao je stvarno samo Indijančev konj. On ga doveđe, natovari na njega vlažne pokrivače i oprane marame i zatim se pope na leđa svoje životinje.

— Hoće li crveni čovek da nas odvede do kućice?

Indijanac baci upitan pogled u oči maršala i odgovori:

— Protivu revolvera u ruci jednog tako mladog čoveka nemam izbora.

Vajat zatrese glavom.

— Ne, ne želim da te na to primoravam. Želim da te za to zamolim.

— A ako kažem ne?

— Onda ćemo tu kućicu sami da potražimo.

Indijanac zadrža svog šarenog ponija i za sekundu pogleda u oči maršala.

— Ja mislim da sam belog čoveka negde već video. Da li si ti već

bio u gradu, koji vi zovete *Denny*?

Čovek iz Misurija klimnu glavom:

— Da, tamo sam posetio šerifa Pleja.

Oči Indijančeve odjedanput zablistаше.

— Sada znam takođe i ime belog čoveka: Vajat Erp!

Maršal klimnu glavom.

— Da, ja sam Vajat Erp i u poteri sam za jednom grupom „ljudi sa vešalima”, koja je pobegla iz El Pasa. Oni bi mogli ovde u ovom kraju da se kriju.

Osim kratkog bljeska u njegovim očima, nije moglo nikakvo drugo iznenađenje da se primeti na njegovom skamenjenom licu.

— Ja ću velikog šerifa Erpa da odvedem do kućice na Arko del Diablo. On je dobar beli čovek i prijatelj Indijanaca. On je crvenim ljudima mnogo puta bio u pomoći i prijatelj je našeg velikog poglavice Kočiza. Do sada još nikada nisam sreo takvog bledolikog čoveka. I, moram da kažem, da odjednom mislim na to, da je tužno, što mi belim ljudima ništa ne možemo da damo.

— To nije sasvim tačno — javi se Džordžijanac iz pozadine. — Dobili smo na primer duvan, krompir, kukuruz i paradajz od Indijanaca. Ukoliko to nije ništa, onda bih želeo da znam šta je uopšte nešto.

Vajat baci na prijatelja jedan zahvalan pogled. Izgovorio je pravu reč u pravom trenutku.

Crveni se uspravi na svom crveno-belom-zelenom pokrivaču kao sveća i odjednom u njegovim očima zablista radost.

— Da, to je istina — reče poluglasno. — Kukuruz, paradajz i du-

van i takođe krompir je beli čovek dobio od nas. To ću da kažem svojoj braći, koji su to verovatno zaboravili.

Nastavili su čuteći da jašu.

Posle jedno tri četvrt sata maršal zastade i gurnu zarobljenom „čoveku sa vešalima” krpu između zuba, koju osigura jednom maršmom.

— Mislim da nemate ništa protiv, mister Valeta. Ne mogu da rizikujem da upozorite vaše drugove.

Prezrivi smeh začu se ispod zapušanih usta. Međutim, u banditovim očima buktala je mržnja.

Posle pola milje Indijanac zastavi svog šarenog konja i pokaza rukom na jednu uzvišicu, koja je mogla da se primeti u podnožju Arko del Diabla.

— Na severnom obronku ove uzvišice nalazi se kućica.

Čovek iz Misurija pogleda Indijanca oštro u lice.

— Ne bi li mogao crveni čovek da bude nešto iskreniji prema meni?

— Šta želi šerif Erp da zna od mene? — raspita se Indijanac apatično.

— Rado bih želeo da znam kako je crveni čovek došao na to da za bledolike pere dole na potoku pokrivače i marame.

— Na ovo pitanje odgovoriću šerifu Erpu — odgovori Indijanac odсутно. — Prao sam pokrivače i marame ljudima, pošto oni sami nisu više za to sposobni.

Čovek iz Misurija pogleda zbuđeno u okamenjeno lice Indijanca.

— Ne razumem mog crvenog brata dobro.

— Ja ga razumem — upade odjednom Holidej. — Lupeži su bolesni.

Vajat pogleda Indijanca.

Ovaj klimnu glavom.

— Da, bolesni su. Teško bolesni.

* *

Kada su videli kućicu pred sobom, maršal sjaši sa konja.

— Pogledaću.

Kada je crveni primetio da je maršal izvukao vinčesterku iz korica, zavrte glavom.

— Nije potrebno uzimati pušku sa sobom. Beli ljudi ne mogu više da pucaju.

— Kako treba to da razumem?

Indijanac podiže ruke i lagano ih spusti niz čupavu grivu svog ponija.

— Oni su — bolesni. Znam da više ne mogu da stanu.

— Svi? — otrže se maršalu, pri čemu se, užasnut, gušeci se, dohvati za grlo.

— Da, sve ih je crna smrt dograbila, smrt koja je došla iz El Pasa.

Dok Holidej zamoli prijatelja da mu dozvoli da on ode do kućice.

— To ipak više spada u moju oblast — objasni odmahnuvši rukom, dok je, u stvari, bila to samo briga za zdravlje svog prijatelja.

Vajat podiže ramena.

— Kako hoćete.

Kockar izvadi svoja oba revolvera iz futrola, priđe kućici, gurnu nogom vrata — i naglo se povuče.

Kada je ponovo bio kod svojih, pogleda Indijanca.

— Ima li crveni čovek nameru da možda opet ode do kućice?

Umoran osmeh pređe preko izbrazdanog Indijančevog lica.

— Ne žuri mi se, međutim, znam da su izbrojani časovi petorice belih ljudi.

— Izgubljeni su — reče Holidej muklo. — Svi.

Vajat se okrete Indijancu.

— Kada su došli ovamo?

— Preključe.

— Da li je bio još neko sa njima?

— Ne, jedan čovek na belom konju jahao je na velikoj udaljenosti od njih i iz daljine im pokazao da krenu ka kućici.

— Kako je izgledao taj čovek?

— Nisam mogao da mu vidim lice, jer mu je bilo pokriveno sivom maskom.

Vajat dohvati crvenog za ruku.

— Sivom maskom kao ova ovde?

— On izvadi iz džepa svoju masku sa vrhom.

Indijanac odjednom nabora čelo.

— Da, bila je ista — otrže mu se.

— Onda je to bio on, vođa!

* *

Ledenom hladnokrvnošću razbojnik je odveo na smrt osuđene ljude ovde u pustinju, kako bi u toj planinskoj kućici bedno okončali svoj život.

To je bila sreća „ljudi sa vešalima”, one horde bandita, koja je išla za svojim velikim vođom svuda u slepom strahu, pa čak i u smrt.

— Bilo je dovoljno da je samo jedan od njih stvarno bolestan — reče Džordžijanac, brišući traku protiv znoja svog šešira cvetno belom maramicom — pa da i ostali veruju da su bolesni.

— Ne može li se nešto za njih da učini? — hteo je maršal da zna.

Holidej zavrte glavom.

Indijanac reče:

— Ja sam sve učinio, što se moglo da učini. Doneo sam im vode i proje. Međutim, oni nisu ništa jeli. A zatim nisu više ni pili. Bio je to strah, koji ih je ubio. Znali su da crna smrt zajedno sa njima jaši u njihovim sedlima.

Čovek iz Misurija nije mogao da se odvoji od ovog mesta.

— Moramo da sačekamo dok se ne završi i dok se ne zakopaju, Dok.

Valeta, koji je opet uspeo da otuši usta, podrugljivo se nasmeja.

— To liči na vas! Verovatno ćete se pobrinuti isto tako, da se i mi malo zarazimo.

Maršal bi ga najradije tresnuo po licu. Ali, savlada se i pogleda čoveka iz Džordžije.

— Šta mislite, Dok?

Indijanac odgovori umesto njega.

— To ću ja da uradim. To sam im obećao. Zbog toga su mi poklonili nekoliko pokrivača i marama.

— Sve je to budalaština! — prosišta Valeta. — To leglo zaraze treba zapaliti! Sada, odmah!

Kockar naglo okrete glavu.

— Još jednu reč, barabo, i upoznaćeš me!

Valeta obori glavu i steže zube.

* *

Nisu znali kuda je sivi vođa odjahao. Opet su mu bili na tragu i sve počistili — da bi na kraju izgledalo kao da je još samo on preostao.

Kao i uvek do sada.

A, onda mu je uvek uspevalo da kao iz zemlje okupi ljude oko sebe, da ih podigne u sedla i da oni opet počnu da stavljaju za njega svoju glavu u torbu.

I svaki put razbojnik se vraćao u

Arizonu. Zbog toga je Vajat Erp odlučio da krenu za Tombston.

Već su odavno otišli iz grada. Bilo je vreme da se vrate. U Santa Feu je imao nameru da odjaši za Dodž i da tamo ostane i da se uopšte više ne gnjavi sa sivim ološem. Međutim, zlodela koja je vođa bande počinio u gradu na Arkanzasu, naterala su maršala da ne prekida gonjenje.

Bio je to kao krvavi trag komete, koji je zlikovac ostavljao za sobom. Svuda mrtvi, svuda ranjeni, svuda razaranja, beda i briga.

Jahali su južnim delom Nju Meksika, ka granici Arizone. Ka zavičaju. Da, Tombston im je postao nešto tako kao njihov drugi zavičaj, mada u sebi nisu hteli tako da bude. Doživeli su mnogo teškoća u ovom gradu.

Međutim, u Tombstonu bio je Luk Šort.

A u Tombstonu čekala je i Džudi Holidej, doktorova sestra. U Tombstonu bio je takođe i Virdžil, Vajatov brat, koji je jedno vreme zamenjivao Luka Šorta u šerifovoj kancelariji.

U Tombstonu bila je i tamnooka, vitka lepa žena, po imenu Neli Kešmen, sopstvenica hotela „Ruska kuća“, na uglu ulice Tafnut.

Da li je i Dok Holidej mislio na lepu, zelenooku kockarku Lauru Higin, kada se u El Pasu odmah saglasio da krenu nazad za Tombston?

Bilo je još tako mnogo stvari u Tombstonu, koje su privlačile dva čoveka da krenu kući.

Maršal je u svakom slučaju imao nameru da jednog dana, po svom dolasku, odjaši na jedan određeni

ranč, koji je pripadao čoveku po imenu Isak Džozef Klanton. Imao je nameru ovoga puta da otvoreno porazgovara sa rančerom i da pokuša svim sredstvima da od njega izvuče istinu.

U toku puta maršal je razmišljao i odlučio da ipak ne vuče zarobljenika sa sobom za Tombston. Bilo je prilično opasno ovde na granici da ga napadnu „ljudi sa vešalima” i eventualno opet otmu zarobljenika. Zbog toga je krenuo prema severozapadu, prema gradu Ladimu, gde je poznavao šerifa.

Šerif Vilkoks bio je u srodstvu sa braćom Mek Alister, koji su gore u Kanzasu već duže vremena vodili šerifsku kancelariju. Vilkoks je preuzeo „čoveka sa vešalima” i obećao da će se pobrinuti za to da on bude izveden pred sud. Vajat Erp je sastavio izveštaj, na osnovu kojeg Valeta pred sudom nije imao više nikakvog izgleda.

Ovde, u malom gradu Ladimu na železničkoj pruzi Deming—Takson, niko neće da traži „čoveka sa vešalima”. Džima Valetu.

Jednog tmurnog kišovitog jutra dva prijatelja iz Dodža napustila su grad Ladim i odjahali preko, preko visoravni Sijera Madre ka jugozapadu. Izbegavali su koliko su god mogli naseljena mesta, kako se ne bi zadržavali. Samo u Antelopeu su kratko zastali, kako bi se snabdeli hranom. Zatim su krenuli preko planina Animas ka granici Arizone.

Kada su prešli široku i dugu dolinu Simon, potrudili su se da prođu između oba grada, Apača i Čirikahue, kako bi preko planina Pedregosa prošli kroz prolaz Svis Helm.

Sada ih nije više od dvadeset i

jedne milje delilo od njihovog cilja — od Tombstona.

Bilo je pre podne, nešto pre jedanaest sati.

Sunce je bilo skoro u zenitu i bacalo svoju blještavu svetlost nad zemljom. Gore sa prelaza pružao se široki pogled preko u savanu, gde je u daljini, negde ispred Plavih planina, morao da leži grad Tombston.

Dva prijatelja sa zapada zaustavila su svoje konje, oslonila se na jabuke od sedla i posmatrala, žmirajući, u daljinu. Uto do maršalovih ušiju odjednom dopre šum konjskih kopita. On okrenu glavu i otkri dole na putu, koji se penjao ka prelazu, tri jahača.

Dva prijatelja iz Dodža pokrenuše svoje konje i odjahaše niz put.

Tri stranca jahala su jedan pored drugog, i ako bi tako i dalje nastavili, onda bi put bio i suviše uzak za njih dvojicu, koji su im dolazili u susret. Kada su se oni približili na petnaest jardi, čovek iz Misurija ih ispitivački odmeri.

Srednji jahač sedeo je na jednom pegavom belcu. Bio je to čovek tridesetih godina, izražajnog lica i sivih očiju, koje su bile duboko usađene u dupljima. Imao je čupave brkove, guste obrve i klempave uši, na kojima je izgledalo kao da leži bezbojni šešir sa širokim obodom. Nosio je ispranu plavu maramu, sivu košulju, mrki prsluk i sive uske pantalone, koje je dole zavukao u sare svojih čizama sa visokom potpeticom. Od desnog ramena do levog bedra nosio je kožni opasač napunjen municijom. Okolo bedara nosio je opasač takođe napunjen municijom, a u svakoj od futrola

po jedan kolt kalibra četrdeset i četiri marke šerman.

Čovek sa njegove leve strane se-
deo je na jednom doratu, bio je zde-
pastog izgleda, širokih ramena, sa
vratom kao u bika. Lice kao da mu
je bilo spljošteno dvema ogromnim
rukama, pa je delovalo tako sićušno
kao površina dlana. Samo mu je
brada bila snažna i nenormalno
velika. Kada ga čovek bolje zagleda
mogao je da utvrdi, da su mu oči
bile i suviše blizu ravnog, spljošte-
nog nosa i da mu je kosa padala
duboko na čelo. Svoj sombrero za-
bacio je daleko za vrat i dva kaiša
svezao ispod brade. Jakna, koju je
imao na sebi, mogla je da bude još
iz rata, jer je bila zelenosive boje,
sa dugmetima od metala, kao što su
to vojnici konfederativne armije
nosili. Isto tako i veliki revolver,
koji je nosio iznad desnog bedra, na
jednoj, sa obe strane otvorenoj, fu-
troli, morao je da vodi poreklo iz
tih vremena.

Treći jahač bio je mlad momak
od najviše dvadeset i dve godine,
duge višljaste, mišićave građe, raz-
drljene košulje, čupavih grudii i
neprozirnog lica. Kosa mu je bila
plava i visila u dugim pramenovi-
ma ispod crnog prašnjavog šešira.
I on je takođe imao opasač, ali samo
jedan revolver, koji je nosio na le-
voj strani bedara. Ali, zato je na
desnoj strani imao zakačena za opa-
sač dva kriva noža.

Tri jahača nisu ostavljala baš ta-
ko naročiti utisak poverenja, među-
tim, malo su se razlikovali od go-
niča stoke, koji su se ovde svuda
mogli da susretnu na pašnjacima
velikih rančeva. Mogli su to da bu-
du ljudi Olea Godarda, Majka Čes-

terfilda, starog Bojgrunda, ili čak
Ajka Klantona. Pošto nisu pokazi-
vali ni najmanje namere da napra-
ve mesta na putu dvojici jahača,
koji su im dolazili u susret, dva
prijatelja iz Dodža zastadoše.

Put nije bio baš staza za tovarne
životinje, pošto se nije baš tako peo
u visinu, ali, sa desne strane bio je
prilično strm. Iz tog razloga smat-
rao je maršal da se drži leve strane
uz brdo.

I baš tu mladi momak čupave ko-
se zastade, priteravši svog konja
sive boje toliko uz brdo, tako da ni
pacov nije mogao da prođe.

Dok Holidej nije čak ni pomiš-
ljao na to da svoje mesto pored
maršala ostavi slobodnim, odnosno
da povede svog konja iza njegovog,
kako bi tri stranca mogla da prođu.

Momak tada podiže desnu ruku
i dade ostalima znak da stanu. Dok
se naže napred i podlakticom naslo-
ni na jabuku od sedla, razvuče lice
i reče:

— Dva džentlmena neće da mi
naprave mesta. Šta misliš ti o tome,
Feri?

Čovek sa brkovima odgovori:

— Mislim da je to na svoj način
čudno, Frede. Mislim da čovek tako
nešto ne bi smeo sebi da dozvoli.

Fred nije okrenuo glavu, kada je
zdepastog momka u vozničkoj bluzi
upitao:

— Nije li to luda stvar, sudijo?

Ovaj se podiže u sedlu, izvuče je-
dan veliki crni ogrtač ispod konj-
skog pokrivača, podigavši čitav ob-
lak prašine i prebaci ga preko ra-
mena, što je njegovu i inače smešnu
pojavu još više dopunilo.

Dok je ponovo pokušavao da za-
uzme pozu, odgovori:

— To ću ja da dovedem u red, Frede!

— Ne, ne, pusti, sudijo! Za to će se pobrinuti sam Fred Kvaltinger.

Kvaltinger? — prolete odjednom maršalu kroz glavu. Nije li ovaj momak jedan od članova one austrijske iseljeničke porodice, koja se pre izvesnog vremena naselila severoistočno od Glisona. Znao se da je bilo petoro braće, koja su tamo osnovala jednu farmu. Međutim, znalo se takođe i to, da zemlja, na kojoj su se naselili, nije njima pripadala. Isto tako, da nisu mislili nešto za nju da plate, ili da preduzmu da se uvede na njihovo ime.

Banditi? Nisu se mnogo ovi Kvaltingerovi razlikovali od ove kategorije ljudi, koja je živela u ovom kraju. Maršal je u ovoj sekundi mislio takođe i na to da je upoznao mnoge austrijske emigrante, koji su bili divni ljudi i koji su ovoj zemlji zaista potpuno odgovarali.

Čovek iz Misurija posmatrao je netremice Kvaltingera u lice.

Ovaj nije ni najmanje promenio svoje držanje. Otvori sada desni kraj ustiju i procedi preko svojih žutih zuba:

— Jeste li već čuli za ime Kvaltinger?

Maršal klimnu glavom.

— Da, čuli smo.

Nije bio ni najmanje raspoložen da se sukobljava sa ovim ljudima, jer su on i njegov prijatelj još osećali napor u svojim udovima od poslednjih nedelja. Ali, bilo je očigledno da se Fredu Kvaltingeru nije nešto dopadalo u tonu ovog odgovora, jer se odjednom uspravi i zabrunda:

— Šta kažeš ti na to, Feri?

Feri reče:

— Luda stvar!

— Šta misliš ti o tome, sudijo? — hteo je da zna Kvaltinger.

„Sudija” ponovo zauze pozu i stavi desnu ruku na dršku svog revolvera.

Vajat Erp, koji je tačno osetio kuda će priča da ode, odjednom se uozbilji.

— Slušajte vi, Kvaltingeru! Nemamo nameru da se ovde sa vama svađamo. Produžite dalje. Put je dovoljno širok.

Kvaltingerovo lice ukoči se kao maska.

— Šta kažeš ti na ovo, Feri?

Feri opet odgovori da je to luda stvar.

A, sudija ovoga puta nije bio uopšte upitan.

Zbog toga se, međutim, njegovi prsti stegoše oko drške revolvera.

Vajat Erp držao je Kvaltingera i Ferija na oku i mogao je da se uveri da Dok Holidej takođe nije ispuštao sudiju iz vida.

Momak se tada naglo trže i reče promuklim glasom:

— Imam osećaj, da vi imate nešto protiv nas, mister

— Onda vas vaš osećaj vara — odgovori maršal oštro. — Do sada nemam još ništa protiv vas.

— Do sada? Jesi li to čuo, Feri? Feri je čuo.

— Nešto ću vam reći, mister! Zovem se Fred Kvaltinger. Ja sam sa Kvaltingerovog ranča, tamo dole u savani. Ja i moja četiri brata imamo nešto protiv ljudi, koji ovde žele da se prave važni.

On je ipak bio taj, koji je hteo da se pravi važan. Ali, maršal još

jednom pokuša da izbegne preteći sukob.

— Mi nemam nameru da se uopšte pravimo važni, Kvaltingeru. Najbolje je, kada bismo produžili dalje. — Kada on podiže dizgine, Kvaltinger odjednom dohvati revolver.

Oružje tek što je do pola izvukao iz futrole, kad ukočeno pogleda i primeti teški crni revolver u levoj ruci čoveka iz Misurija.

Zaprepašćenje je potrajalo samo nekoliko sekundi, a zatim pređe u glasan. šupalj smeh.

— Nije rđavo, mister! Prokletstvo, nije uopšte bilo loše! Tako nešto nam je potrebno na Kvaltingerovom ranču. Šta ti misliš, Feri?

Feri reče:

— Luda stvar!

— Da skratimo stvar — reče maršal, dok je svoj revolver u obliku salta vratio u futrolu. — Vi jašite dalje i mi jašimo dalje i sa tim je slučaj gotov.

Međutim, za Frederika Kvaltingera stvar nije bila ni u kom slučaju gotova. Skliznu iz sedla, pođe nekoliko koraka napred i stade na tri jarde ispred maršala.

— Nismo li se mi već negde videli?

— Mogućno — odgovori čovek iz Misurija odsutno.

Kvaltingerov pogled zadrža se sada na Džordžijancu.

— Ovoga mora da sam takođe već negde video — reče zamišljeno.

Odjednom se naglo trže i prodera kreštavim glasom:

— Sudijol!

Sudija je reagovao munjevito. Podiže revolver i uperi.

Međutim, ipak nije bio dovoljno brz! Doduše, hteo je već da povuče oroz, ali pre nego što je to učinio, odjeknu metak iz kockarevog revolvra, izbi mu oružje uvis i izbacilo iz ruke.

Sudija je sedeo kao skamenjen u sedlu, ne podigavši još uvek desnu ruku, koja je bila prazna.

Brkati Feri otvorio je široko usta.

Na Kvaltingerovom licu ne pomeri se ništa. Za sekundu. Zatim se opet budalasto nasmeja.

— U redu, proba je uspela, stranče. Nisam vas, dakle, potcenio, Vi ste isto tako brz, kao i vaš drug. — Zatim se podboči rukama, stade tu raširenih nogu i pogleda od jednog ka drugom. Odjednom, kao da se nešto blagonaklono pojavi u njegovim lukavim očima.

— Ol rajt, bojs, mogu da vas upotrebim.

— Pustite gluposti, Kvaltingeru i ne zadržavajte nas više — odgovori maršal, podižući dizgine.

Kvaltinger tada brzo krenu u stranu i prepreči mu put. Glas mu je odjednom postao hrapav kao turpija i vidljivo preteći.

— Produžićete dalje da jašite, tek kada ja to budem dozvolio!

Čovek iz Misurija tada sjaši sa konja i pođe ka njemu.

Kvaltinger je bio za glavu niži od njega.

Na jardu i po maršal stade pred njim.

— Šta ste rekli? — upita čovek iz Misurija muklo.

Ne skidajući pogled sa maršalovog lica, momak odgovori:

— Reci mu, Feri.

Feri reče:

— Juče je jedan od braće ubijen. Tražimo ubicu!

Dakle, to je bilo. Jedan od Kvaltingerovih je ubijen. I oni sada traže čoveka, koji ga je ubio.

— Ne bih znao šta imamo mi sa smrću vašeg brata, Kvaltingeru.

— Reci mu, šta mi imamo sa tim, Feri.

Feri reče:

— Bilo je veče. Jedva da se video prst pred okom. Dva jahača su bila u dvorištu. Čarli ih je video i krenuo ka njima. A tada je jedan od njih opalio. Čarli je bio pogođen i u padu je pucao. Mora da je jednoga od njih zakačio. Bilo gde.

— Bilo gde! — ponovi Kvaltinger promuklo i pokaza svojom ispruženom desnom rukom na zakorelu ranu na maršalovom obrazu.

Dok Holidej se nasmeja zvonkim glasom.

— Čoveče, zar ne vidiš da je rana stara već nekoliko dana

Ne, to Frederik Kvaltinger nije video, ali, zato skoči odjednom na maršala i snažno zamahnu pesnicom.

Vajat Erp, odlučan da svrši stvar po kratkom postupku, raspali momka jako levom rukom ispod rebara, tako da mu izbi vazduh i ovaj pade na kolena.

Sada je bio to Feri, koji je mislio da treba da dohvati kolt.

Dok Holidej skoči iz sedla držeći revolvere u obema rukama.

— Vрати olovnu štrcaljku, Feri, u koliko ne želiš da napravim sito od tebe.

Maršal pogleda u Kvaltingera, za-

tim u sudiju i na kraju u Ferijevo iskrivljeno lice.

— Slušajte, ljudi, sa pričom na vašoj farmi nemam ničega zajedničkog. Dolazimo sa istoka iz El Pasa.

Kvaltinger se uspravi i nasloni na stenu.

— Kome to misliš da ispričaš, banditu! Taj momak sa tvoje strane bio je strelac, a Čarli je tebe pogodio, tu u lice. Rana još nije zarasla!

Rana na maršalovom licu bila je u svakom slučaju danas pre podne opet povređena, kada je u nekom grmlju tražio drva za vatru.

Feri Gloster siđe trapavo iz sedla i teškim koracima priđe. Podigavši levu ruku, reče:

— Slušaj, stranče, stvar je jasna. Bili ste to vas dvojica. Tvoj prijatelj ubio je Čarlija, a ti...

Vajat Erp zagrmе na njega:

— Sada je dosta! Potražite ubicu tamo, gde je odjahao. Rekao sam vam da mi dolazimo sa istoka. Na putu smo za Tombston. Moje ime je Erp, a ovaj čovek se zove Holidej. A, sada se sklonite sa puta! Moramo da idemo dalje.

— Erp i Holidej! — viknu Kvaltinger podvriskujući. — To je vrhunac! Ovaj se momak sada predstavlja za Vajata Erpa i misli da smo mi pali na teme. Ne, nema ništa od toga!

Vajat tada munjevito dohvati Džerija za ruku, istrže bradatom oružje iz futrole, a Dok Holidej krenu sa ispruženim revolverom prema sudiji.

— Sjaši! — naredi.

Sudija je bio takođe razoružan. U velikom luku čovek iz Misurija baci im oružje niz obronak.

— Tako — reče čovek iz Misurija.
— Vaša oružja leže tamo dole. Kada nas ne budete mogli više da videti, može jedan od vas da siđe dole i da ih pokupi. Za ovo ste sami krivi. Sa događajem na vašoj farmi nemamo ništa. Ne zaboravite to. I ja vas upozoravam, Kvaltingeru, ukoliko mi se još jednom budete isprečili na putu, nećete tako jeftino proći.

Nakon toga dva druga iz Dodža popeše se u sedla, dohvatiše dizgine i krenuše odatle.

Silazak niz prolaz bio je jako nepregledan i njih dvojica stalno su se osvrćali, kako bi se uverili da ih Kvaltinger i njegova dva pratioca ne slede. Izgleda da su njihova strahovanja bila uzaludna.

Kada su konačno sišli u ravnicu i dospeli do valovite doline Portagana, događaj su skoro zaboravili. Taman behu dospeli do jedne uzvišice, kada se odjednom gore na obronku pojavi dvanaest jahača.

U sredini bio je Fred Kvaltinger.

Pored njega bila su trojica, koji su đavolski bili slični sa momkom, ali izgleda da su svi bili stariji.

I Feri i sudija bili su u grupi.

Fred Kvaltinger imao je u očima zluradi osmeh. Oslonjen na jabuku od sedla, doviknu dvojici:

— Pa, džentlmeni, kako vam se sviđa? Nije li to sada jedno iznenađenje?

— Samo pola iznenađenja — odgovori maršal kao iz puške. — Vidimo da nema i devojaka sa vaše farme!

Preko mladićevog lica prelete tamno crvenilo od ljutine. Pogleda u stranu prema svom najstarijem bratu Maku, koji se u stvari zvao Mak-

similijan. Ovaj okrete glavu i pogleda prema Herbiju, koji se u stvari zvao Herbert.

Ovaj Herbert Kvaltinger bio je najneugodniji član ove čudne porodice. Ličio je na drugog brata, ali mu je lice bilo znatno tvrđe i izražajnije.

— Ne znam na šta čekate. To su dva nitkova. Fred je to potvrdio. Prema zakonu prerije moraju da umru. Čemu dalje naklapanje! Uđite ih, bojs.

To baš sada nije bilo tako lako da se uradi, kao što je to bilo rečeno, jer na zaprepašćenje dvanaest jahača, dva čoveka, koji su bili udaljeni možda desetak jardi od njih dole na obronku, držali su revolvere u rukama. Četiri revolvera!

Kvaltingerovi i njegovi kauboji nisu se ni pomerili.

Herbi tada podiže glavu kao ptica grabljivica.

— Fred je u pravu. Oni su opasniji nego što smo mislili!

Maršal obode lagano mamuzama svog konja u stomak i krenu polako napred.

Kada je dospeo na otprilike pet jardi od jahača, zastade.

— Ljudi, čitava stvar je zabluda. Mi nemamo ničega sa ubistvom Čarlija Kvaltingera. Moje ime je Erp, to sam već rekao Fredu i mi dolazimo iz El Pasa i na putu smo za Tombston. Herbi — okrete se ka Herbertu Kvaltingeru u nameri, da će u njemu naći razumevanje — zahtevam od vas da nam oslobodite put.

Herbi odjednom skupi oči. Bilo je nečega podrugljivog na njegovom licu. Lagano klimnu glavom i odgovori kroz nos:

— Da, kada je tako onda se, naravno, predajemo.

— Ali, mi ćemo naći Čarlijeve ubice! — viknu Fred.

— Čuti! — odbrusi mu Herbi preko usta.

Kao prvi okrete svog konja i krenu prema severozapadu.

Ostali pođoše za njim oklevajući.

Vajat Erp odjaha na vrh obronka i pogleda za jahačima.

Dok Holidej, koji priđe do njege, izvadi svoju tabakeru iz džepa i izvuče jednu cigaretu.

— Već sam zaboravio društvo.

— Ja takođe.

— Ali, sada me ne napušta osećaj, da ćemo ih još jedanput da sret-nemo.

— Nije isključeno. Na kraju, još nismo stigli kući.

— Kući? — reče kockar i upali šibicu o jabuku na sedlu, prinevši plamen uz štapić od duvana. — Ne znam, Vajate, svoju sam kuću u stvari drugojačije zamišljao.

— Ja takođe, Dok. Međutim, moramo na kraju nazad u Tombston, pre nego što odjašimo za Dodž.

Produžili su dalje, izbegavajući opet nepregledna mesta u okolini, krećući se prema Overlandovom putu.

Na jedno milju i po od puta primetiše kako se odjednom iza jedne udoline pojaviše četiri jahača.

Kvaltingerovi! Ovoga puta bili su sami. Ono sa devojkama verovatno da ih je uvredilo.

Dva prijatelja sa zapada zaustaviše svoje konje.

Dok Holidej osloni se o sedlo, gurnu šesir sa čela i reče tiho svom prijatelju:

— Kada je general Šerman jahao

kroz Džordžiju, rekao je: „Rat je svirepost i ništa ga ne može oplemeniti“. — I tada je jedan pojas od sedam milja širine i više stotina milja dužine u mom zavičaju pretvorio u prah i pepo. — Kockar opet uze svoju tabakeru iz džepa i izvadi jednu cigaretu, pripali je savršeno miran, izvukavši pri tome bele manžetne ispod crnih rukava svog kaputa. — A, general Li je rekao: „Ko ne napada, ne može da pobeđi“.

— Izgleda mi da su naši prijatelji primili k srcu izreku generala Lija — odgovori čovek iz Misurija isto tako tiho.

Jahači se behu približili sada na četrdeset jardi, ali ne zastadoše, kako bi smanjili brzinu svog jahanja.

Tek na deset koraka ispred dvojice prijatelja sa zapada stadoše.

Herbi Kvaltinger poveo je svog konja još dva koraka napred i tada nekrivivši glavu reče kroz nos:

— Hoćemo da osvetimo Čarlija.

— Naravno — odgovori maršal odsečno.

U očima braće Kvaltinger bilo je neizrecivo zaprepašćenje. Zar se ova dva stranca nisu uopšte uzbuđivala? Momci mora da imaju živce kao čelične konopce.

— Ubica je imao konja svetle boje — nastavi Herbi Kvaltinger. — Naš brat Toni je to video.

Vajat je tačno znao da je Herbi aludirao na svetlog riđeg konja.

— Objasnili smo vam da sa tom stvari nemamo ništa, Herb.

— Za ubicu ja nisam Herb! — zalaja čovek.

Maršal potera tada brzo svoga konja dva koraka napred, stade pored farmera i reče glasom:

— Ukoliko me još jednom tako nazovete, Herb, skinuću vas sa konja i izudarati.

Vođa Kvaltingera povuče svog konja unazad i pogleda braću.

Mak, najstariji, reče nesigurno:

— Mi smo se specijalno sami vratili, kako bismo se obračunali.

— Naravno, za to vam nisu potrebni vaši kauboji — odgovori čovek iz Misurija.

Kvaltingerovi su ostali i dalje neodlučno i namrštenog lica na svojim konjima.

Maršal ih pogleda redom i upita svog prijatelja:

— Koliko je sati, Dok?

— Tek je prošlo jedan.

— Pa, oko pola tri bićemo u Tombstonu.

Fred Kvaltinger se tada besno prodera.

— Jeste li čuli! To je bezobrazluk! Momak se tako ponaša, kao da mu ne stoji ništa na putu. Nas je četvorica, a vas je, na kraju, samo dvojica.

Vajat se okrete Holideju.

— Šta je general Li još rekao?

— Ko ne napada, ne može ni da pobeđi.

Tada progundā Herbi Kvaltinger:

— A, ko se uzbuđuje, već je pola izgubio, rekao je predsednik Linkoln!

Kockar reče podrugljivo:

— Kao prvo, izreka potiče od generala Granta, a, kao drugo, dodao je: „A, ko je brzoplet, isto tako”!

Preko farmerovog lica pređe tamno rumenilo od ljutine.

— U svakom slučaju, mi ćemo našeg brata da osvetimo! — procedi kroz zube.

Maršal primeti iznad Kvaltingera, kako se u daljini pojavljuje oblak prašine, koji se brzo približavao. Bio je to jedan jedini jahač, koji je seдео na crnom konju i u velikoj brzini dolazio sa Overlandovog puta.

Kvaltingerovi ga nisu primetili, pošto je on bio iza njih. Kada je došao na oko dve stotine jardi, iznenada zaustavi svog konja.

Vajat Erp i Dok Holidej prepoznaše ga odmah: bio je to niko drugi do Luk Šort! Ogromni Teksašanin jahao je sada lagano prema Kvaltingerovima. Kada se našao na oko četrdeset jardi iza njih, izvadi vinčesterku iz korica i viknu:

— Helo, maršale! Koga treba prvog do oduvam?

Kvaltingerovi se okretoše kao da je pala granata. Kada su videli da je to bio samo jedan jedini čovek, koji je stajao iza njih, Fred zalaja:

— Šta hoće momak?

— Trenutak — reče gorostas, pri čemu približi svog crnog konja lagano. — Ukoliko ti vašljivi momče ne leži drugačiji jezik, onda ćeš da upoznaš čika Luka!

Konačno se Herbiju Kvaltingeru upali sijalica.

— Luk Šort! — viknu. Okrete se

ponovo i pogleda maršala ispitivački u oči.

— Čini mi se da je general Grant sa drugom polovinom svoje izreke bio u pravu! Hajdemo, bojs.

— Trenutak! — viknu Teksašanin.

— Ne može to tek tako sada. Šta su nameravala braća, maršale?

Maršal ga obavesti šta se dogodilo.

I dalje stojeći iza leđa braće Kvaltinger, reče Teksašanin:

— To su dakle divni momci, koji se prema drugima vole da prave važni! Ol rajt, to me se ne tiče. Ali, ono što ste vi ispričali o čoveku sa svetlim konjem, to je već mnogo interesantnije. U zoru protekle noći na stanici za izmenu konja u Harpersvilu primećena su dva jahača, od kojih je jedan jahao belog konja. Čovek sa crnim konjem je pri pokušaju da ukrade konje iz korala pucao na konjušara i ranio ga opasno po život. Da mu nije drugi, koji je jahao belog konja, pokrivao leđa, razbojniku ne bi pošlo za rukom da pobegne. Kako vam se to sviđa, amigos?

Kvaltingerovi su odjednom ućutali i na kraju najmlađi od njih, koji se zvao Toni:

— Da, hteo sam već da kažem, Herb, riđi konj tu, nije isti, kao i onaj koga je jahao čovek, koji je kod nas bio u dvorištu. Bila je to mnogo svetlija životinja i sasvim si-

gurno nije imala crnu grivu i crni rep.

Kvaltingerovi okretoše svoje konje i otkasaše pognutih glava.

Luk Šort priđe prijateljima, podiže obe ruke radi pozdrava i reče svojim prodornim basom:

— Moram da izbegavam susrete sa vama, maršale. Uvek kada se sretnem sa vama dvojicom, vi se nalazite u društvu sa prerijskim vaškama! Đavo neka ga nosi — koliko se radujem, da ste opet sa mnom!

Zatim protrese on obojici snažno ruke i obavesti ih da se u „lepom“ Tombstonu nije do sada ništa novo dogodilo. Pa ipak, izveštaj koga je dobio sa stanice za izmenu konja u Harpersvilu, naterala ga je da to jutro prokrstari malo okolinom severoistočno od stanice. Bio je puk slučaj, da je na Overlandovom putu izvadio svoj durbin iz tašne na sedlu, kako bi malo pretražio okolinu i na taj način otkrio grupu jahača ovde u preriji.

Vajat Erp ga obavesti šta su on i Holidej doživeli.

Jedna senka prelete preko vedrog, suncem opaljenog gorostasovog lica.

— Prokletstvo, pa ja sam mogao za dlaku zaista da ostanem bez vas! Ali, kunem vam se, da se vas dvojica niste vratili, čika Luk ne bi imao mira, dok celo sivo društvo ne bi bilo iseckano. Pa, čak ako bi to trebalo da znači i kraj mog života.

Zajedno su jahali prema zapadu u susret sivomrkom, prašnjavom, vrelom Tombstonu. Neće nikada biti jasno ko je izvršio zločin na Kvaltingerovoj farmi. Ali, Vajat Erp imao je osnovanu sumnju, da su to bili

„ljudi sa vešalima“, možda čak da je i čovek na belom konju bio lično veliki vođa!

Ne baš tako laka srca jahali su starom gradu srebra u susret, čije su kuće uskoro приметили kako se u daljini blistaju na suncu.

K R A J

SREBRNA ZVEZDA

svake druge srede u svim kioscima

ČITAJTE SLEDEĆI ROMAN

SVAKE SUBOTE
NOVA SVESKA!
64 STRANE - 2 DINARA!

Izdaje i štampa NIP „FORUM“, Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Odgovorni urednik: Svelozar TOMIĆ. Izbor i kreacija: D. MILOSAVLJEVIĆ. Pretplata za 3 meseca 26 dinara, za 6 meseci 52 dinara, za jednu godinu 104 dinara. Za inostranstvo cene su dvostruke. Uplaćivati na žiro-račun 657-1-255 sa naznakom za „Vajat Erpa“.

20. novembar 1971.